

KIRJANDUS

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) loeb eakohast ilukirjandust, arendab oma lugemisoskust ning omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja enda mõistmise vahendi;
- 2) väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana ning tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara ning arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
- 4) arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
- 5) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
- 6) laiendab oma silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
- 7) annab iseseisvaid hinnanguid ning sõnastab ja esitab oma mõtteid;
- 8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid.

2. Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on õppeaine, mis peamiselt ilukirjandusele tuginedes arendab õpilase lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ning verbaalseid loomevõimeid; kujundab väärtkirjanduse ja rahvaluule tõlgendamise ning analüüsi kaudu õpilase esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid, rikastab tundemaailma, aitab leida oma identiteeti ning luua ainuomast maailmapilti.

Põhikooli kirjandusõpetus keskendub eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele. Eraldi pööratakse tähelepanu teose mõistmist toetavate oskuste arendamisele, teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Interpreteerimis- ja sünteesivõime arendamiseks kuuluvad vältimatute osistena kirjandusõpetusse ka tekstide esitamine ning omalooming õpilase loodud eriliigiliste tekstide tähenduses.

Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjanduse metakeelt ning kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Teoste käsitlemiseks vajalikke mõisteid seletatakse õppekirjanduses, õpilase enda seletusteeldatakse vaid nende väheste mõistete puhul, mis on õppesisus eraldi esile toodud. Kirjandusõpetuse teoreetiline külg on seega kahandatud võimaliku miinimumini, sest faktiteadmistest tähtsam on äratada ja hoida alal lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Kirjanduse ainesisisus peetakse oluliseks pakkuda õpilastele mitmekülgse tekstivaliku kaudu erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi ning tagada seega igakülgne lugejaoskuste areng. Seepärast haaratakse lugemisvarasse tähtsamateetiliste ja esteetiliste küsimuste käsitlemist võimaldavaid teoseid nii uudiskirjandusest kui ka klassikast ning pööratakse tähelepanu folkloorsele materjalile, et väärtustada õpilase päritolu ja kultuurilist kuuluvust. Arvestatakse ka eesti ja väliskirjanduse, vanema ja uuema kirjanduse ning eri žanre esindavate proosa-, draama- ja luuleteoste põhjendatud proportsioone. Terviklikult käsitletavate teoste valikus on rohkesti klassikat, nn tüvitekste, mille hulgast saab kirjandusõppe eesmärgi silmas pidades teha meelepärase valiku. Ainesisisus esitatud terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole kummagi kooliastme puhul suletud ega ammendav, igal õpikuautoril ja kirjandusõpetajal on vabadus valida

nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse hulgast. Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitluseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

Põhikooli kirjandusõpetuses on pöhirõhk ilukirjanduse lugemisel ja tõlgendamisel, kuid funktsionaalse kirjaoskuse arendamiseks tuleb kirjandustundides tegelda ka teabetekstidega, mis on seotud eelkõige kirjanduse ning kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega. Kultuurilooliste tekstidega tutvudes avatakse isiksust kujundavaid seiku ning osutatakse loomingu juurde jõudmise erinevatele teedele, aidatakse mõista teose kirjandus- ja ajaloolist tagapõhja, väärtustades eesti kultuuri jaoks olulist. Eesmärk ei ole käsitleda kirjanike elu ja tegevust kõigekülgelt, vaid luua alus kirjandusprotsessi mõistmiseks ning tekitada huvi kultuurilooliste tekstide lugemise vastu. Nende toel õpitakse teksti adekvaatselt mõistma, olulist leidma, teavet struktureerima ja võrdlema, eri liiki tekste looma jms.

Õppeprotsessis võimaldatakse õpilastele rohkesti omaloomingulisi, sh kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et arendada ja väärtustada loovust ja mõtlemisvõimet ning tuua esile kirjutaja isikupära ja annet. Tekstianalüüsis ning tekstiloomes on võrdselt olulised suuline ja kirjalik õppetegevus. Kirjandusõpetus seostub peaaegu kõigi õppeainetega (esmajoonel eesti keelega) ja kirjanduse lähiümbruse aladega (folkloori, teatri, filmi, kujutava kunstiga) ning toetab õppe sisu kaudu õppekava läbivate teemade käsitlemist ja võtmepädevuste saavutamist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjanduse valikuga. Taotlus on, et loetud ilukirjandustekstide põhjal arutledes suhestaks õpilane ennast käsitletavate teemadega.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) peetakse silmas õppekava alusväärtusi, üldpädevusi, õppeaine eesmarke ja õpitulemusi ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) jälgitakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida;
- 5) kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu;
- 7) kasutatakse mitmekesisist õppemetoodikat, sh aktiivõpet: esitamine, rollimäng, loovtöö kirjutamine, arutelu, diskussioon, väitlus, õpimapi ja uurimistö koostamine;
- 8) rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesisistavaid õppevorme (sh raamatukogutunnid, ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse ning keele ja kirjandusega seotud asutustesse, kohtumised kirjanikega, loomekonkursid, kirjandusolümpiaadid, projektõpe), pidades oluliseks koosõppimise kaudu sotsiaalse kompetentsuse saavutamist ning infoühiskonna võimaluste paljust.

Õpitulemused on kindlaks määratud kooliastmeti kahel tasemel: üldised õpitulemused ja

õppevaldkondade õpitulemused. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekava õpitulemustele.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilasi peab teavitama, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalike ülesannete puhul parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustavalt hinnata ideelist ja esteetilist aspekti.

3. Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), ümarlauavestlusteks ja rühmatööks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

4. Hindamine

.Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekava õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilasi peab teavitama, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalike ülesannete puhul parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustavalt hinnata ideelist ja esteetilist aspekti.

Kirjandus 5.-6. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema/maht (tundi)	Õpitulemused (kohustuslike teemade kohta)	Metoodilised soovitusused (jaotus kolmeks õppemeetodite rühmaks: frontaalne töö – F, koosõppimine – K, iseõppimine – I)	Soovitusused lõimingu osas (jaotus kolmeks: üldpädevused – Ü, läbivad teemad – L, teised ained – T)	Soovitusused hindamise osas (hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, kuid ei hinnata hoiakuid ja väärtusi)
Ilu- ja teabekirjandus. Proosa ja -luule.	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb kirjanduse põhiliike, • oskab kaaslastega arutleda ja kaasõpilast kuulata, • oskab kirjutada lühikest omaloomingulist teksti; • oskab leida lihtsamat infot teatmeteosest ja internetist; • oskab kasutada sõnastikku, leida sõnadele vasteid; • oskab võrrelda ilukirjandus- ja teabeteksti (retseptide näitel); • tunneb mõisteid <i>riim, värss, salm, rütm</i>; • oskab leida näitest luule tunnuseid; • oskab juttu oma sõnadega ümber jutustada; • oskab teksti kavastada; • oskab luuletust peast esitada; • oskab kaaslast kuulata; • oskab kirjutada lühikest omaloomingulist teksti. 	<ul style="list-style-type: none"> • infootsing Internetist: kirjaniku ja teose seostamine; • rühmatöö: tegelaste käitumise hindamine; • kirjanduse liikidega tutvumine; • fantaasiajutu või jätkuloo kirjutamine; • kirja kirjutamine; • kirjaniku kohta info otsimine teatmeteosest; • võõrsõnadele vastete otsimine; • tekstide lugemine ja ümberjutustamine; • luuletuste lugemine ja sisuline analüüs 	<p>Väärtused ja kõlblus: karakteri teguviisi hindamine</p> <p>Teabekeskkond: infootsing internetist või teatmeteostest, info leidmine mõõteühikute kohta, esmaabi andmise kohta.</p> <p>Tervis ja ohutus: jutustamine arstilkäigust, esmaabi andmise meespea kirjutamine.</p> <p>Tööõpetus: martsipani retsepti kirjutamine.</p> <p>Loodusõpetus: mägra tutvustuste kirjutamine.</p> <p>Inimeseõpetus: arutelu sõpruse üle.</p>	<p>Omaloominguline lühijutt; loomajutt; luuletuse esitamine; luulemõistete tundmine; teksti kava põhjal ümberjutustamine.</p>
Ümberjutustus ja kokkuvõtte tegemine.	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on teksti ümberjutustamine ja mis on teksti kokkuvõtmine; • oskab loetut ja kuuldut 	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevat meeleolu ümberjutustamine: teksti täiendades; teksti kärpides, kokku võttes; • olulisima info leidmine 	Lõiming sõltub valitud tekstidest.	Teksti loominguline ümberjutustamine; luuletuse esitamine.

	<p>ümber jutustada ning lühidalt kokku võtta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab lugu eri moods ümber jutustada; • oskab tekstist tähtsama info üles leida; • oskab tekstist fakte leida. 	<p>tekstist,</p> <ul style="list-style-type: none"> • faktide leidmine tekstist; • lünkteksti täitmine loetu põhjal; • tuleviku tunniplaani kirjutamine; • loole järje kirjutamine; • pildi põhjal jutu kirjutamine; • luuletuse sisu ümberjutustamine; • luuletuse esitamine. 		
<p>Rahvaluule</p> <p>Soovituslik kirjandus: erinevat päritolu muinasjutud, üks eesti muinasjutt, kohalikud muistendid.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb rahvaluule põhimõisteid ja liigitust; • oskab nimetada muinasjutu tunnuseid; • oskab kuulata kaaslast muinasjuttu ja selle kohta küsimusi esitada; • oskab peast muinasjuttu jutustada; • teab mõisteid <i>muinasjutt</i>, <i>rahvajutt</i>, <i>loomajutt</i>, <i>fantaasiajutt</i>; • kirjutab omaloomingulise rahvajutu; • oskab arutleda tegelase käitumise üle, seda hinnata; • oskab täita mõtte- ja mõistekaarti; • oskab teatmeteostest vajalikku infot leida; • tunneb mõisteid <i>muistend</i>, <i>pajatus</i>, <i>naljand</i>, <i>anekdoot</i>, <i>regivärsiline rahvalaul</i>, <i>riimiline rahvalaul</i> ja oskab neid oma sõnadega selgitada; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvajuttude jutustamine rühmas või paaris; • vanavanema(te) intervjuerimine, märkmete tegemine ja kokkuvõtte kirjutamine; • muinasjutu karakteri väljamõtlemine; • pildi põhjal fantaseerimine; • info leidmine teabevahenditest; • üksteise muinasjuttude kuulamine; • fantaasialoo kirjutamine; • uudisest muinasjutu tegemine; • muinasjuttude võrdlemine; • muinasjutu tegelase karakteristika koostamine; • tekstikatkendit illustreerimine; • muinasjutule alternatiivse lõpu mõtlemine. • mõttekaardi täitmine; • anekdoodivõistluse korraldamine; • anekdoodi, naljandi, vanasõna 	<p>Kultuuriline identiteet: eesti pärimuskultuuri mõistete õppimine, eesti ja teiste rahvajuttude jutustamine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: karakteri käitumise analüüs.</p> <p>Geograafia: nt Šotimaa ja setude jne asupaiga (muinasjuttude päritolu) määramine ning tähtsama info leidmine teatmeteosest või internetist.</p> <p>Ajalugu: ajaloolise sündmuse põhjal rahvajutu kirjutamine.</p> <p>Geograafia: kohaloolise muistendi kirjutamine.</p> <p>Muusikaõpetus: regilaulu kuulamine.</p>	<p>Muinasjutu jutustamine; omaloominguline muinasjutt; omaloominguline muistend; anekdoodi esitamine, tekstide lugemine, kavastamine ja jutustamine, tekstide lugemine, jutustamine ja kavastamine.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab rahvamuistendi, naljandi ning regilaulu tunnuseid tekstist leida; • oskab nimetada muistendeid ja rahvalaule; • oskab peast anekdooti rääkida; • oskab kirjutada muistendit. 	<p>tähenduse tõlgendamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omaloominguliste tekstide (muistend, muinasjutt, regivärss, mõistatus) koostamine; • regilaulude kuulamine; • regivärsi tunnuste märkimine näite põhjal. 		
Rahvakalender	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab nimetada eesti rahvakalendri tähtpäevi; • teab rahvakalendri tähtpäevade traditsioone; • oskab võrrelda tähtpäevade traditsioonilist ja tänapäevast kombestikku; • oskab jutustada oma kogemustest seoses rahvakalendri tähtpäevadega; • oskab kirjutada eri liiki lühikesi tarbetekste (menüü, kutse, postkaart); • oskab arutleda rühmas; • oskab luuletust korrektselt vormistada ja kujundada A4 paberile 	<ul style="list-style-type: none"> • Pildi järgi jutustamine; • seletuskirja kirjutamine; • luuletuse proosatekstiks kirjutamine; • luuletuse jätkamine; • poolt-vastu- diskussioon; • mardi- ja kadripäeva plakati ja kava tegemine; • tähtpäevadest jutustamine, nende omavahel võrdlemine, rühmaarutelu; • teksti lugemine ja tõlgendamine; • teksti ümberjutustamine tegelase vahetusega; • omaloomingulise jutu koostamine oma elust; • nt jõulumenüü kirjutamine; • postkaardi ja SMS-i kirjutamine; • arutelu oma kingikogemuste üle; • rühmatöö: mõne rahvakalendri tähtpäeva tähtsuse üle arutlemine; • luuletuste lugemine; • luuletusele järje kirjutamine; 	<p>Kultuuriline identiteet: eesti rahvakalendri tähtpäevad.</p> <p>Muusikaõpetus: nt jõululaulude, kadri- ja mardipäevalaulude laulmine.</p>	<p>Omaloominguline jutt, plakat, kujundatud luuletus, luuletuse esitamine, tekstide lugemine, kavastamine ja jutustamine..</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • rollimäng luuletuse tegelaste põhjal; • nt jõululuuletuse ümberkirjutamine ja kujundamine 		
Eesti ja eestlased. Kodumaa.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab arutleda rühmas, kuulab kaaslaste arvamust ja avaldab enda oma; • oskab ilukirjandusteksti argikeelde tõlkida • oskab katkendis sündmustikku õigesti järjestada; • oskab leida märksõna Wikipediast ja eesti entsüklopeediast. 	<ul style="list-style-type: none"> • Katkendite lugemine ajalooainelistest jutustustest; • klassi- ja rühmaarutelu eestluse ja kodu teemadel; • foto põhjal fantaseerimine; • piltluuletuse kirjutamine; • tänapäeva kooli ja kloostrikooli võrdlemine; • tegelase tegevuskava koostamine; • ilukirjandusliku teksti argikeelde tõlkimine; • loetud teksti sündmustiku õige järjestamine, • info leidmine Landeswehri sõja ning vabadussõja kohta Wikipediast ja eesti entsüklopeediast, info kõrvutamine. 	Kultuuriline identiteet: eestlaste ajaloo tundmine, rühmaarutelu kodumaalt lahkumise ja eestlaseks olemise kohta. Teabekeskond: Wikipedia ja eesti entsüklopeedia info kõrvutamine. Ajalugu: eestlaste muiste vabadus-võitluse ainelise jutustuse lugemine; Landeswehri sõja ja I maailmasõja ainelise teksti lugemine.	Infootsingu võrdlus, tekstide lugemine, jutustamine ja kavastamine.
Kodu ja perekond.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>kodulugu, sugupuu, perearhiiv</i>; • oskab koguda andmeid enda sugupuu tegemiseks ja sugupuud joonistada; • oskab kirjutada pildiallkirja korrektse lausena; • oskab võrrelda oma ja vanavanemate lapsepõlve; 	<ul style="list-style-type: none"> • Perearhiivist leitud pildi põhjal jutustamine; • vanavanemate lugude kuulamine, sugupuu joonistamine; • pildiallkirjade kirjutamine; • oma perepildi ja pere ajalehe tegemine; • digipiltide ja paberpiltide võrdlemine; 	Eesti keel: pildiallkirja kirjutamine. Inimeseõpetus: oma päritolu ja pere loo uurimine, sugupuu joonistamine.	Õpilase sugupuu või pereleht; luuletus; foto kui lugu.

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab võrrelda digi- ja tavafotosid; • oskab ilmekalt luuletust lugeda. 	<ul style="list-style-type: none"> • oma lapsepõlve ja vanavanemate lapsepõlve võrdlemine rühmades; • oma Eesti kaardi kaunistamine; • kodumaaluuletuste lugemine; • Eesti- või koduteemalise luuletuse väljamõtlemine. 		
Eesti keel. Keel kui kirjanduse loomise vahend.	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab luuletusest leida stiilivõtteid; • oskab loetu põhjal edasi mõtiskleda, • oskab tegelast iseloomustada ja kirjeldada; • eristab jutustavat, kirjeldavat ja arutlevat teksti; • oskab argikeelt ja kirjakeelt eristada ning argikeelse teksti kirjakeelseks muuta; • oskab jutustada erineval hääletoonil ja viisil; • teab, mis on väärtushinnang ja oskab nimetada väärtusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stiilivõtete leidmine tekstist; • erinevate keelte teretuste võrdlemine; • tegelase päevikusissekande kirjutamine; • karakteri väljamõtlemine; • pildi järgi dialoogi kirjutamine; • argikeelse teksti kirjakeelseks muutmise; • lühikeste sõnavõtude ja kõnede esitamine; • jutustavate, kirjeldavate ja arutlevate tekstilõikude eristamine; • tegelase iseloomustuse kirjutamine; • tegelaste keelekasutuse analüüsimine; • teksti jätkamine ja fantaseerimine; • arutelu tegelaste väärtushinnangute üle; • filmi („Arabella, mereröövli tütar“ või „Pollyanna“) vaatamine, • teksti ja pildikeele võrdlemine. 	<p>Väärtused ja kõlblus: tegelaste väärtuste üle arutlemine.</p> <p>Eesti keel: argikeelse teksti kirjakeelne tõlkimine.</p> <p>Võõrkeeled: erinevates keeltes teretuste võrdlemine.</p> <p>Filmikunst: filmi vaatamine, teksti ja pildikeele võrdlemine.</p>	Jutustamine; kirjalik iseloomustus, filmi ja teksti võrdlus.
Draamatika	Õpilane:	• Kavapunktide laiendamine;	Teabekeskond: infootsing	Etlus, dramatiseerimine,

Soovituslik kirjandus: O. Luts "Kapsapea"	<ul style="list-style-type: none"> • oskab koostada eeskava; • teab ja tunneb infoallikaid, kust leida infot kirjaniku kohta; • oskab leida tekstist murde tunnuseid ja suudab teksti kirjakeelde tõlkida; • oskab kaaslast tähelepanelikult kuulata; • oskab rühmas teksti katkendi lavastada; • oskab luuletust erineval hääletoonil ja viisil esitada; • oskab kaaslaste ja enda esitust hinnata; 	<ul style="list-style-type: none"> • erineva raskusastmetega küsimuste esitamine teksti kohta; • loo jätkamine; • eeskava ettevalmistamine; • ürituse kava koostamine; • oma lemmikesineja hindamine; • infootsing Oskar Lutsu kohta; • talu ja oma tänapäevakodu võrdlus; • murdeteksti tõlkimine kirjakeelde ja murdetunnuste leidmine tekstist; • aheljutu jutustamine kogu klassiga; • teksti esitamine dialoogina, rühmades; • teksti dramatiseerimine, lavastamine ning esitamine; • etlemine rühmades, klassi ees, paarides. 	Oskar Lutsu kohta. Eesti keel: lause laiendamine, murdekeel. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: esinemisoskuse arendamine. Teatrikunst: teksti dramatiseerimine.	infootsing.

Kirjandus 7. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppeteema ja alateemad. Lõiming õppekava läbivate teemade ja teiste õppeainetega	Tunde	Põhimõisted	Õppetegevus Meetodid	Soovitavad õpitulemused ja hindamine
<p>I. RAAMATUD MEIE ÜMBER Sissejuhatus: õppematerjaliga tutvumine. Raamatukogu. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte</p> <p>LÕIMING Teabekeskond:</p>	3	Labürint raamatukogu eksliibris	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine õppekirjandusega, õpiesmärkide seadmine kooliaastaks; • teabeteksti lugemine raamatukogude kohta, • teabe otsing; • raamatukogu plaani tegemine; • raamatukogukülastus, • koduraamatukogu uurimine; • tööde ettekandmine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kodukoha raamatukogusid; • oskab raamatukogust infot leida; • oskab kasutada elektroonilist kataloogi; • oskab õpitud teadmisi reflekteerida. <p>Hinnatav õpitulemus: ettekanne raamatukogu külastamisest.</p>
<p>II. ELULOOD Inimese elulugu kui kirjandusteos. Inimese elu kui küsimärk. Elulugudest saab ajalugu.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: entsüklopeedia artikli ja ilukirjandusteksti võrdlemine. Väärtused ja kõlblus: arutelu väärtuste üle.</p>	4	memuaarid autograaf prototüüp autobiograafi a biograafia väärtus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskar Lutsu mälestuste lugemine; • „Kevade“ katkendi lugemine; • entsüklopeediaartikli lugemine Oskar Lutsust ja mälestustega võrdlemine; • võrdlev arutlus tänapäeva ja „Kevade“ aegse vahetunni teemal; • koomiksi joonistamine „Kevade“ ainetel; • Eva Kohvi luuletuse „Kes sa oled“ lugemine; • klassiarutelu enda mina üle; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb mõisteid <i>autobiograafia ja biograafia, autograaf, prototüüp, memuaarid;</i> • oskab võrrelda kirjaniku elust kirjutatud teabeteksti ja ilukirjandusteksti; • mõistab eluloo tähtsust ja oskab leida taustainfot; • oskab kirjutada oma elulugu; • oskab tekstist vajalikku

			<ul style="list-style-type: none"> • kollaaži tegemine enda elust; • väärtushinnangute võrdlemine rühmas; • teemantluuletuse kirjutamine; • „Eesti rahva elulugude“ katkendi lugemine; • klassi rahva elulugude koostamine; • ankeedi täitmine Margus Kasterpalu kohta; • pildi põhjal fantaseerimine. 	<p>infot leida ja seda sihipäraselt kasutada.</p> <p>Hinnatav õpitulemus: klassi rahva elulugude album.</p>
<p>Pooleli jäänud päevik. Mälestused kõverpeeglis. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: Anne Franki veebilehekülgedelt info leidmine. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: oma tuleviku elulookirjelduse kirjutamine, lemmiktegelase CV kirjutamine.</p> <p>Ajalugu: II maailmasõja looga tutvumine ajalootunnis. Inglise keel: Anne Franki kodulehekülgede lugemine.</p>	4	päevik pilalugu	<ul style="list-style-type: none"> • „Anne Franki päeviku“ katkendi lugemine; • Frankide pere põgenemiskronoloogia kirjutamine päeviku katkendi ja veebimaterjalide põhjal; • oma vanavanemate intervjuerimine II maailmasõja teemal; • teabetekstide lugemine II maailmasõja kohta, küsimustele vastamine; • Anne Franki elulootelje täitmine; • järje kirjutamine Anne Franki päevikule; • „Ivan Orava“ mälestuste lugemine; • püramiidi täitmine Andrus Kiviräha kohta; • enda tuleviku eluloo kirjutamine; • õpitu kinnistamine ja 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab II maailmasõja tausta; • teab päeviku tunnuseid; • oskab tekstist vajalikku infot leida ja seda internetiallikate abil täiendada; • oskab loetud teabetekstide põhjal küsimustele vastata; • oskab leida tähtsamat infot loetud teksti autori kohta; • oskab kirjutada elulookirjeldust ja vormikohast CV-d; • oskab analüüsida õpitud. <p>Hinnatav õpitulemus: pilalugu; lemmiktegelase CV.</p>

			reflekteerimine; • lemmikraamatu tegelase CV koostamine.	
III. NOORTEKIRJANDUS Noorus on ilus aeg? Iseenda kammitsatest – ausalt. A. Vallik „Kuidas elad, Ann?“. Tänapäeva mässumeelne luule. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: aususe ja armukadeduse üle arutlemine.	5	jutustaja tegelane peategelane aegruum süžee ainestik probleemistik värss stroof	• Katkendi „Kuidas elad, Ann“ lugemine; • Anni iseloomustamine, tema käitumise analüüsimine; • õpetaja jutustuse kuulamine; • Anni ja tema ema võrdlemine; • Mari Otava „Priska“ katkendi lugemine; • arutelu aususe ja armukadeduse üle; • kirja kirjutamine raamatutegelasele; • tegelaste omavaheliste suhete iseloomustamise suhtevõrgustiku abil; • pudelimängu juhendi kirjutamine; • luuletuste lugemine (Liisi Ojamaa „Hulkuwa kassi päevad“, Triin Tasuja „Longin mööda lumiseid tänavaid“, Andra Teede „Väikekuri“), • luuletuste meeleolu iseloomustamine; • arutelu luuletuste teemade üle; • loovkirjutamine (luuletuse põhjal jutu tegemine, vabavärsi riimimine, luuletuse kirjutamine pildi põhjal).	Õpilane: • oskab vahetada teksti vaatepunkti, meeleolu ning teksti vormi ja žanrit muuta; • oskab arutleda rühmas või paaris; • võtab arutelu tulemused lühidalt kokku; • oskab kirjutada kirja loetud raamatu tegelasele ning seda õigesti vormistada; • oskab kirjutada mängujuhendit; • oskab arutleda rühmas väärtuste üle; • teab, mis on <i>stroof</i> ja <i>värss</i> ; • oskab kirjeldada luuletuste meeleolu; • oskab kirjutada luuletust pildi põhjal. Hinnatav õpitulemus: kiri raamatutegelasele.

<p>Ära pea suud! Nõme on olla nõme. Liblikad kõhus.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: tegelaste headus eanalüüsimine ja põhjendamine.</p>	5	aatepunkt vaatus steen remark	<ul style="list-style-type: none"> • H. Nõu „Pea suu!“ katkendi lugemine; • teksti vaatepunkti vahetamine; • tegelase mõtlemise ja käitumise analüüsimine rühmas; • J. Tätte loost „Kaotajad“ katkendi lugemine, selle võrdlemine I. Raagi filmiga „Klass“; • tegelaste positiivsuse ja negatiivsuse analüüsimine; • provokatsioonile vastuse kirjutamine alistunult, ründavalt, kehtestavalt; • fakti-, selgitus- ja arvamusküsimuste esitamine; • E. Stein-Fisher loost „Esimest korda ja enamgi veel“ katkendi lugemine; • mõistekaardi täitmine armastuse teemal; • dialoogi kirjutamine; • tegelaste arusaamade võrdlemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on vaatepunkt; • oskab vahetada teksti vaatepunkti; • oskab tegelase mõtlemist ja käitumist analüüsida; • oskab esitada erineva tasandi küsimusi; • oskab sõnastada enda jaoks armastuse tähendust; • oskab võrrelda tegelaste erinevaid seisukohti. <p>Hinnatav õpitulemus: filmi ja lugemispala võrdlev kirjand.</p>
<p>Me saame hakkama! Sina+mina=? Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING</p> <p>Eesti keel: argumentatsiooni</p>	4	rämpspost	<ul style="list-style-type: none"> • Jüri Parijõe jutustusest „Teraspoisi“ katkendi lugemine; • karakteri analüüs; • argumentatsioonilõigu kirjutamine; • RATT-kirjutamine; • loovkirjutamine pildi põhjal; • e-kirja kirjutamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab leotu põhjal karakterit ja tema käitumist analüüsida; • teab, mis on rämpspost; • oskab argumentatsioonilõiku

<p>lõigu kirjutamine.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • arutelu rämpsposti teemal; • paaristöö: raamatu reklaami-kampaania tegemine. 	<p>kirjutada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab teksti vormi, tegelast ja teemat muuta; • oskab kirjutada e-kirja; • oskab raamatule reklaami-kampaaniat korralda. <p>Hinnatav õpitulemus: e-kiri; raamatu reklaami-kampaania tegemine.</p>
<p>IV. RAHVALUULE MEIE ÜMBER Maailmavaade. Rahvaluulele iseloomulikku. Rahvaluule lühivormid. Ütlusfolkloor. Loovülesanded. Peatüki kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: infootsing Eesti folgiürituste kohta. Kultuuriline identiteet: rahvaluule lühivormide kommenteerimine ja väljamõtlemine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: arutelu graffiti teemal.</p>	5	<p>folkloor poploor metafoor epiteet rahvaluule lühivorm mõistatus vanasõna liitsõnamäng keerdküsimus paroodia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lennart Mere teosest „Hõbevalgem“ katkendi lugemine; • klassiarutelu maa-, metsa- ja mere-rahva teemal; • fantaseerimine pildi põhjal; • oma ilmapildi koostamine, arutlus; • mõistekaardi täitmine poploori ja folkloori kohta; • teabeteksti lugemine rahvaluule kogumisest; • rahvaluule lühivormide otsimine internetist; • kuulutuse/üleskutse kirjutamine; • mõistatuste väljamõtlemine ning äraarvamine; • tsitaadi, mõistatuse kommenteerimine; • rühmatöö: koduümbruse graffitite kogumine ja pildistamine, arutelu; • klassifolkloori almanahhi koostamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb rahvaluule lühivorme; • teab mõisteid <i>epiteet, metafoor, folkloor, poploor, paroodia</i>; • oskab rahvaluule lühivorme internetist leida või ise välja mõelda; • oskab mõttetera kommenteerida; • oskab eesti folgiürituste kohta internetist infot leida; • oskab õpitut reflekteerida ning end analüüsida. <p>Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö rahvaluule mõistetest; klassifolkloori almanahh.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Eesti folgiürituste kohta andmete kogumine; • õpitu reflekteerimine, eneseanalüüs. 	
<p>V. LUULE PUUDUTUS</p> <p>Luule noortele ja noortest. Naljaluule. Sürrealistlik luule. Metafoor.</p> <p>LÕIMING Eesti keel: luuletuse kirjutamine.</p>	4	epiteet, metafoor heliluuletus sürrealism palindroom limerik	<ul style="list-style-type: none"> • Luuletuste lugemine: K. Ehin üks luuletus, H. Runnel „Ma tunnen väikest Urmast“, A. Sang „Matka-kaaslasele“, L. Hainsalu „Õpilane“, J. Sang „Hällilaul“, A. Kivi „Ise!“; • luuletuste analüüs, arutlemine; • loovkirjutamine: mudelluuletuse ja kujundluuletuse kirjutamine; • naljaluuletuste lugemine: Contra „Šmigun“, M. Juur „Aruanne kirjandusministeeriumile“, K.-M. Sinijärv „Soome-ugri rahvatants“, I. Laaban „Õine võileib“; • loovkirjutamine: heliline luuletus, luuletuse kirjutamine anekdoodi, retsepti põhjal; • sürrrealistliku luule lugemine: fs, Andres Ehin „Süda“; • sürrrealistliku luuletuse, palindroomi kirjutamine eeskujuga abil; • V. Mikita „Kuuharjutus“ lugemine; • metafooride leidmine A. Alliksaare „Sidruniballaadist“; • õpilugemine metafooride kohta; • metafooride väljamõtlemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb mõisteid <i>epiteet</i>, <i>metafoor</i> ja oskab neid luuletusest leida; • oskab luuletust iseloomustada ja analüüsida; • suudab leida luuletuse peamõtte; • suudab luuletust proosa-tekstina ümber kirjutada; • oskab luuletust oma sõnadega ümber jutustada; • oskab eeskujuga põhjal luuletusi kirjutada; • oskab ise metafoore välja mõelda; • tunneb mõisteid <i>limerik</i>, <i>palindroom</i>, <i>heliluuletus</i> ja <i>sürrealism</i> ning oskab nende kohta näiteid tuua. <p>Hinnatav õpitulemus: kirjalik luuletuse analüüs.</p>

<p>Südamest südamesse. Loovülesanded. Peatüki kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: luuletuste meeoleolu ja teemade üle arutlemine.</p> <p>Eesti keel: luuletuse kirjutamine.</p>	3	armastusluule akrostihhon	<ul style="list-style-type: none"> • D. Kareva, V. Osila ja J. B. Isotamme luuletuste lugemine; • luuletuste stiili analüüs; • akrostihhoni kirjutamine; • „Mina usun“ luuletuse kirjutamine; • sürrealistliku luuletus kirjutamine Mendelejevi tabeli, olendi või suvaliste sõnade põhjal; • peatüki luuletuste meeoleolu kirjeldamine kokkuvõtvalt, luuletuste võrdlemine; • mõistete <i>sürrealism ja metafoor</i> kinnistamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab ilmekalt luuletust lugeda ja esitada; • oskab leida luuletusest epiteete ja metafoore; • oskab luuletust kirjeldada ja selle stiili analüüsida; • oskab kirjutada mudel-luuletusi, akrostihhoni; • oskab fantaseerida ja sürrealistlikku luuletust kirjutada; • oskab meenutada peatüki luuletusi ja neid iseloomustada; • tunneb mõisteid <i>metafoor, sürrealism</i> ja oskab neid oma sõnadega selgitada. <p>Hinnatav õpitulemus: sürrealistlik luuletus.</p>
<p>VI. SEIKLUSI OTSIMAS</p> <p>Eestlased laias maailmas. Rändaja Hendrik Relve. Merega silmitsi.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: infootsing Islandi ja mootorpaadi kohta.</p>	5	reisikiri seiklusromaan jutustamine kirjeldamine otsekõne sissejuhatus teemaarendus kulminatsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstist „Ehh, Uhhuduur“ katkendi lugemine; • küsimustele vastamine „Ehh, Uhhuduuri“ katkendi kohta; • teabeotsing M. Matvere ja J. Tätte ümbermaailmareisi kohta; • oma unistuste reisi sihtkohast jutustamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab teksti toel kultuurilisi ja ajaloolisi eripärasid; • oskab arutleda loetu põhjal; • oskab kaardi põhjal jutustada; • oskab leida tekstist

<p>Kultuuriline identiteet: islandlase päevakava koostamine, Islandi kommete uurimine.</p> <p>Geograafia: ümbermaailmareisi planeerimine.</p> <p>Eesti keel: jutustavate, kirjeldavate ja otsekõnega lausete leidmine tekstist.</p> <p>Merendus: paadiosade märkimine paadi pildile.</p>		<p>n lahendus lõpetus puänt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ümbermaailmareisi planeerimine maakaardi järgi, reisist kaardi järgi jutustamine; • postkaardi kirjutamine; • H. Relve „Rändaja“ lugemine; • Islandi kohta info kogumine ja uurimine; • jutustavate ja kirjeldavate lõikude leidmine tekstist; • J. Tätte „Romantika“ lugemine; • novelli tunnuste ja struktuuriomaduste leidmine tekstist; • paadi osade märkimine paadi pildile, infootsing paadi kohta. 	<p>jutustavaid, kirjeldavaid ja otsekõnega lõike;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab leida internetist infot Islandi kohta; • oskab leida paadi osade kohta sõnu ning neid õigesse kohta pildil märkida; • tunneb novelli ülesehitust; • teab mõisteid <i>kulminatsioon, teemaarendus, sissejuhatus, lõpetus, puänt.</i> <p>Hinnatav õpitulemus: jutustamine oma ümbermaailmareisist.</p>
<p>Matkamiseks on vaja head tuju. Looduse meelevaldas. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: infootsing Kon-Tiki ekspeditsiooni kohta.</p> <p>Eesti keel: avalduse kirjutamine.</p> <p>Geograafia: Kon-Tiki ekspeditsiooni kohta lugemine.</p>	5	ekspeditsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Adam Bahdaj teksti „Matk naeratuse eest“ lugemine; • arutlus: kes on hea matkakaaslane; • matkast osavõtjate nimekirja koostamine rühmatöona; • info leidmine kaardilt; • tegelaste reaktsiooni võrdlemine; • T. Heyerdahli raamatust „Kon-Tiki ekspeditsioon“ katkendi lugemine; • arutlus loodusjõu tugevuse üle; • logiraamatu kirjutamine; • funktsionaalne kirjutamine – infovoldiku koostamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab karakterite reaktsiooni võrrelda ja nende iseloomu kohta järeldusi teha; • oskab Eesti kaarti lugeda, sealt vajalikku infot leida; • oskab rühmas arutleda; • oskab kirjutada avaldust; • oskab rühmatöös loovülesandeid lahendada; • oskab saadud teadmiste põhjal ennast kui õppijat analüüsida.

			<ul style="list-style-type: none"> • avalduse kirjutamine; • lauamäng Eestist; • õpitu ja enese analüüs. 	<p>Hinnatav õpitulemus: struktuurielementide märkimine oma valitud novellis.</p>
<p>VII. MAAGILISED LOOD Maagia meie ümber. Eestimaa võluvägi. Iga seitsme aasta tagant.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: jaanimardika artikli lugemine. Kultuuriline identiteet: arutleu Eesti jaanipäeva üle.</p> <p>Eesti keel: tundmatute sõnade ja väljendite analüüs. Geograafia: päikese loojumise võrdlus teiste maadega.</p>	4 (12)	müüt maagia jaaniöö lühijutt	<ul style="list-style-type: none"> • „Koidu ja Hämariku“ müüdi lugemine; • K. Põldmaa teksti „Nurmelt ja niidult“ lugemine; • arutlus Koidu ja Hämariku armastuse teemal; • jaanipäeva traditsioonide nimekirja koostamine; • Koidu ja Hämariku dialoogi kirjutamine, Eesti ja muu maailma koidu ja hämariku aegade võrdlus; • rahvajutu „Näkingeiu laulmine“ lugemine; • J. Jaigi „Jaaniöö“ lugemine; • lühijutu elementide leidmine tekstist, • huvitavate ja tundmatute sõnade leidmine tekstist; • aheljutu jutustamine kogu klassiga; • Lene Mayer-Skumanzi raamatust „Väike faun“ katkendi lugemine, • fantaseerimine tegelaste kohtumisest; • fantaasiajutu kirjutamine; • jaanimardikast artikli lugemine; • otsekõnelause kirjutamine pildi 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada otsekõnelauset; • oskab võrrelda Eesti suve ja muu maailma suve; • oskab jutustada aheljuttu; • teab, mis on lühijutt, ja leiab selle tunnuseid tekstist; • oskab kirjutada lühikest fantaasiajuttu; • mõistab Eesti geograafilise asukoha iseärasusi müüdi taustal; • oskab kirjutada dialoogi; • oskab tundmatutele sõnadele vasteid leida. <p>Hinnatav õpitulemus: Fantaasiajutt.</p>

			põhjal.	
<p>Uksed teise maailma. Kõik on võimalik. Kurjuse ringis.</p> <p>LÕIMING Eesti keel: tabavate epiteetide leidmine karakteristika jaoks.</p>	4	novell arvustus karakteristika	<ul style="list-style-type: none"> • M. Heinsaare novelli „Kohtumine Taageperas“ lugemine, • novelli arvustuse lugemine, • arvustuse ja enda seisukohtade võrdlus; • karakteri analüüs, tema muutumise analüüs; • novelli kavastamine ja punktide kandmine novelli struktuuri skeemile; • D. Almondi „Skelligi“ katkendi lugemine; • Skelligi karakteri analüüs, karakteristika koostamine; • lünkteksti täitmine loetu põhjal; • diskussioon koduõppe üle; • O. Preussleri „Krabati“ katkendi lugemine; • „Krabati“ ja „Jaaniöö“ võrdlus; • nõiaprofiili koostamine, • nõidusesemete määramine, • klassi nõiapiibli koostamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab analüüsida karakterit ja koostada karakteristikat; • oskab võrrelda arvustuse ja oma seisukohta; • oskab loetud novelli struktuuri graafiliselt kujutada; • oskab leida tabavaid sõnu, kirjeldades oma karakterit; • oskab loetu põhjal lünkteksti täita; • oskab rühmas koduõppe teemal diskuteerida. <p>Hinnatav õpitulemus: tegelase karakteristika; klassi nõiapiibel.</p>
<p>Käübikutega haldjate, entide ja mustade jõudude maailmas. Loovülesanded Õppeteema kokkuvõte</p> <p>LÕIMING</p>	4	sindarini keel	<ul style="list-style-type: none"> • Tolkieni „Kahe kantsi“ katkendi lugemine; • sindarinikeelsete kohanimede tõlkimine pisisõnastiku abil; • tekstikatkendi illustreerimine; • loetu põhjal entide teekonna Keskmää kaardile kandmine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab pisisõnastiku abil sindarini keelt tõlkida; • oskab loetut pildina kujutada ja kaardile märkida; • oskab pildi põhjal

<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: arutlemine loodusvaimude ärritmaise üle;</p> <p>Eesti keel: etteantud sindarinikeelsete sõnade tõlkimine.</p> <p>Kunstiõpetus: katkendile illustratsiooni joonistamine</p>			<ul style="list-style-type: none"> • rühmatöö: reis väljamõeldud maailma, lühikirjandi kirjutamine; • pildi põhjal fantaseerimine. 	<p>fantaasia-maailmast juttu kirjutada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada õppetüki karaktereid; • oskab töötada rühmas: välja mõelda ja kujutada fantaasia-maailma; • oskab omaloomingulist fantaasiajuttu kirjutada. <p>Hinnatav õpitulemus: rühmatöö: fantaasiamaailm; fantaasiajutt.</p>
<p>VIII. SUURED KÜSIMUSED Mis on filosoofia. Teistsugune maailm. Maailm on ümmargune.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: filosoofia põhiküsimuste üle arutlemine, inimese olemuse üle arutlemine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: transpordivahendite võrdlus, tehismaailma väljamõtlemine.</p>	5	filosoofia filosoofia põhiküsimused ulmekirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Teabeteksti lugemine filosoofiast, • arutlemine inimese olemuse ja filosoofia põhiküsimuste üle; • klassiarutelu: enda ja teiste vastuste võrdlemine; • tsitaadi kommenteerimine; • T. Pratchetti „Ürgsortsu“ lugemine; • arutlemine Kettamaailma üle; • tehismaailma konstrueerimine; • rännaku takistustest nimekirja koostamine Peter Bichseli teksti põhjal) paaristööna; • transpordivahendite võrdlemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, mis on filosoofia ja oskab arutleda filosoofia põhiküsimuste üle; • oskab rühmas oma mõtteid avaldada, annab oma panuse järelduseni jõudmisel; • oskab teksti tsitaati kommenteerida ja tekstist olulisi mõtteid juurde leida; • oskab fantaseerida tehismaailmast Terry Pratchetti eeskujul; • oskab tekstist olulist infot leida ja seda nimekirjana esitada;

				<ul style="list-style-type: none"> • oskab võrrelda transpordivahendeid; • oskab kirjutada arutlust. <p>Hinnatav õpitulemus: rühmatöö: arutluse tulemus ja järeldused; arutlev tekst filosoofia põhiküsimustest.</p>
<p>Filosoof annab nõu. Õppeteema kokkuvõte. Õpiku kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: vanade ja noorte ning mõistuse ja südame hääle võrdlemine, arutlemine selle üle.</p>	3		<ul style="list-style-type: none"> • J. Stephensi „Kullapoti“ katkendi lugemine; • vanade ja noorte seisukohtade võrdlemine, • arutlus südame ja mõistuse hääle üle; • nõu andmine fiktiivsele karakterile; • „rumalate“ küsimuste esitamine; • peatüki kokkuvõte, kinnistamine; • peatüki alguses esitatud suurte küsimuste vastuste analüüs; • aasta jooksul õpitud mõistete meenutamine; • loovkirjutamine: õpikutekstide karakterite dialoogi koostamine; • eneseanalüüs, õpitu analüüs; • aasta õppematerjali kokkuvõte. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab rühmas arutleda; • oskab võrrelda vanade ja noorte inimeste erinevusi; • oskab anda nõu lihtsa probleemi lahenduseks; • oskab esitada küsimusi; • oskab analüüsida oma suurte küsimuste vastuseid; • teab aasta jooksul õpitud mõisteid; • oskab koostada dialoogi. <p>Hinnatav õpitulemus: aastamaterjali kokkuvõttev (enesehinnanguline) töö.</p>

Kirjandus 8. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppeteema ja alateemad. Lõiming õppekava läbivate teemade ja teiste õppeainetega	Tunde	Põhimõisted	Õppetegevused Meetodid	Soovitavad õpitulemused ja hindamine
<p>I. KIRJANDUS KUI KUNST Looduse avatud raamat. Mis on kunst? Elus ja kunstis on tähtis silmale nähtamatu. Kirjandus. Ilukirjandus. Mis vahe neil on?</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: arutelu kunsti teemal. Teabekeskond: looduskalendri lehekülje jälgimine ja päeviku pidamine.</p> <p>Eesti keel: lause laiendamine ja stiili muutmine. Bioloogia: loodusvaatluse tegemine.</p>	5	Ilukirjandus kirjandus kunst eepika lüürika dramaatika	<ul style="list-style-type: none"> • Fred Jüssi tekstide lugemine ja kuulamine; • miniatuuri kirjutamine; • loodusluuletuse kirjutamine; • looduskalendri lehekülje jälgimine ja looduspäeviku pidamine; • teabeteksti lugemine kunstist; • eri ajastute kunstiideaalide võrdlemine; • A. de Saint Exupery „Väikese printsi“ lugemine, • teksti lavastamine; • peatüki mõtteterade üle arutlemine rühmades; • teabeteksti ja ilukirjandusteksti võrdlemine; • tsitaadi kommenteerimine; • lause laiendamine ja stiili varieerimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kuuldust ja loetust aru saada ja peamõtet tabada; • oskab tõlgendada kunstiteost, mõistab teose tausta; • oskab arutleda rühmas ning oma arvamust esitada; • oskab kirjutada lühemat omaloomingulist teksti; • teab ilukirjanduse põhiliike, oskab nimetada proosa põhižanre; • eristab ilukirjandus- ja teabeteksti; • oskab kirjutada ühte lauset mitut moodi: ilukirjanduskeeles ja tarbekeeles. <p>Hinnatavad õpitulemused: Omaloominguline töö; rühmatöös osalemine; teksti lavastus.</p>
<p>Kunst on vaataja silmades. Kui pilt ärkab ellu. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Kunstiõpetus: Duchampi „Purskkaevu“ taustalooga</p>	4-5	kunstiteose tõlgendamine	<ul style="list-style-type: none"> • A. Valtoni teksti „Teos“ lugemine; • kunsti tõlgendamine ja üheskoos definitsiooni leidmine; • F. Jileki teosest „Mees Vincist“ katkendi lugemine; • maali „Püha õhtusöömaaeg“ loomislooga tutvumine, maali vaatlus; • kunsti tähenduse üle arutamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab tõlgendada kunstiteost; • oskab maali põhjal lugu kirjutada; • oskab arutelu põhjal definitsiooni kirjutada;

<p>tutvumine; maali „Püha õhtu-söömaaja“ vaatlus; fotonäituse korraldamine.</p> <p>Ajalugu: Renessanss</p>			<p>rühmades;</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri väljendusvahendite abil sõnumi edastamine; • maali juurde loo arendamine; • fotonäituse korraldamine; • loodusretke korraldamine; • loetud raamatu tutvustamine klassikaaslastele. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab osaleda õpiprojektis: loodusretkel või fotonäituse korraldamisel. <p>Hinnatavad õpitulemused: õpiprojekt: fotonäitus või loodusretk.</p>
<p>II. JUTTUDE VÕLUVÄGI Jutu juured. Muinasjutud. Muinasjuttude liigid.</p> <p>LÕIMING Kultuuriline identiteet: eesti rahvapärilusega tutvumine rahvajuttude vahendusel. Väärtused ja kõlblus: oma kunstidefinitiooni väljamõtlemine.</p>	5	rahvajutt muinasjutt	<ul style="list-style-type: none"> • Teabeteksti lugemine rahvajuttude kogumise ja jutustamise kohta; • J. Lintropi jutu „Hambapulber“ lugemine; • muinasjuttude „Rebane ja skunk“, „Kuldinaga mees“, „Unesnõiduja“ lugemine; • muinasjuttudest tunnuste leidmine; • rahvajuttude jutustamine rühmas; • jutustamisvaatepunkti vahetamine; • muinasjutu tänapäevaseks muutmise, tegevuskoha vahetamine; • diskussioon muinasjuttudest tehtud muganduste üle. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab nimetada erinevaid muinasjutte; • tunneb muinasjutus ära selle tunnused ja oskab määrata muinasjutu liiki; • oskab kirjutada muinasjuttu; • oskab vahetada vaatepunkti; • oskab muinasjutte tõlgendada; • oskab kuulata kaaslaste muinasjuttu ning ise muinasjuttu jutustada. <p>Hinnatav õpitulemus: muinasjutu ilmikas jutustamine.</p>
<p>Kes teisele auku kaevab, see ise sisse kukub. Muistendid. Kuidas maailm alguse sai.</p> <p>Ajalugu: Vana-Kreeka mütoloogia. Vana-Kreeka jumalad.</p>	4	muistend naljand müüt	<ul style="list-style-type: none"> • Vanapagana loo ja india rahvajutu „Ahv ja krokodill“ võrdlemine; • muistendite lugemine Lanna järvest ja Kernu kadakast; • müüdid maailma loomisest, eri müütide leidmine ja kaardistamine; • kodukoha muistendite pajatamine; • omaloominguliste legendide, muistendite väljamõtlemine; • müüdi põhjal regivärsi kirjutamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab muistendite liike ja tunnuseid; • oskab jutustada mõnda kodukoha muistendit; • teab peamisi maailma loomise müüte; • oskab nimetada Kreeka jumalaid;

				<ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada lünkteksti abil regivärssi. <p>Hinnatav õpitulemus: omaloominguline rahvajutt.</p>
<p>Naer on terviseks. Linnalegendid. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING</p> <p>Teabekeskkond: muuseumide kohta info leidmine internetist.</p> <p>Kunstiõpetus (fotograafia): fotoromaani tegemine.</p>	4	linnalegend naljand anekdoot	<ul style="list-style-type: none"> • Naljandite, anekdootide, linnalegendide lugemine ja jutustamine; • linnalegendi kirjutamine pildi põhjal; • infootsing Eesti rahva muuseumi ja Eesti vabaõhumuuseumi kohta; • muinasjutuainelise näidendi väljamõtlemine ja lavastamine rühmas; • muinasjutu põhjal fotoromaani tegemine; • õpitud mõistete kinnistamine; • loetud muinasjuttude liigitamine žanri järgi. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab naljandi, anekdoodi ja linnalegendi tunnuseid; • oskab rühmas kaaslaste anekdooti kuulata ja ise anekdooti jutustada; • teab nimetada linnalegende; • oskab rahvaluulet tänapäevaga seostada; • teab rahvaluule põhimõisteid; • oskab otsingumootori abil infot leida. <p>Hinnatavad õpitulemused: muinasjutuainelise näidendi väljamõtlemine ja lavastamine / muinasjutu põhjal fotoromaani tegemine; kontrolltöö rahvajutu- liikide ja tunnuste kohta.</p>
<p>III. KIRJANDUSE LOHUTUS Kirjandus aitab elada. Iseendaga vastamisi.</p> <p>Loovülesanded.</p> <p>LÕIMING</p>	3	metafoor epiteet võrdlus kordus isikustamine sümbol	<ul style="list-style-type: none"> • J. Liivi ja I. Kolla luuletuste lugemine; • luuletuste analüüs, stiilikujundite leidmine; • luuletuste võrdlemine ja visuaalne kujutamine; • vaatepunkti vahetus J. Liivi 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab karakterit analüüsida; • oskab luuletuses ära tunda vähemalt kuut stiilikujundit; • teab, mis on stiilikujundid; • oskab vahetada vaatepunkti luuletuses;

<p>Väärtused ja kõlblus: karakteri analüüs.</p> <p>Eesti keel: stiilikujundite leidmine luuletusest.</p>			<p>luuletuses „Mina ja sina“;</p> <ul style="list-style-type: none"> • J. D. Salingeri romaani „Kuristik rukkis“ lugemine; • tegelase karakteristika analüüs, sümbolite leidmine tekstist. 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab tekstist sümboli ja oskab seda tõlgendada. <p>Hinnatavad õpitulemused: luuletuste analüüs või proosa-teose analüüs; mõistete teadmine.</p>
<p>Iseendaks jäämine. Hingemaastikel. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: raadiosaate kuulamine. Ajalugu: mustanahaliste õiguste ajalooga tutvumine. Eesti keel: luuletuse argikeelest kirjakeelde ümberkirjutamine.</p>	5		<ul style="list-style-type: none"> • H. Lee teksti „Tappa laulurästast“ lugemine; • mustanahaliste õiguste taustaga tutvumine; • diskussioon tsitaadi üle; • luuletuse argikeelest kirjakeelde ümberkirjutamine; • L. Sommeri ja T. Tasuja luuletuste lugemine ja võrdlemine; • raadiosaate kuulamine; • filmi vaatamine ja analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mustanahaliste õiguste taustaloost; • oskab luuletusi võrrelda; • oskab kuuldu põhjal arutleda; • oskab filmi analüüsida ja lühidalt kokku võtta; • oskab diskuteerida tsitaadi üle. <p>Hinnatav õpitulemus: luuletuste võrdlev analüüs.</p>
<p>IV. KIRJANDUS JA ÜHISKOND Käsikirjad ei põle. Ühiskonna küüsis. Ühiskonnakriitika teravad nooled.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: realistliku ja satiirilise leidmine tekstist; mittesolvava karikatuuri joonistamine. Kultuuriline identiteet: Inglismaa ajalooga tutvumine. Muusikaõpetus: laulude</p>	4-5 (8-9)	allegooria realism romaan	<ul style="list-style-type: none"> • L. Koidula, M. Underi, K. Lepiku, J. Liivi, E. Enno luuletuste lugemine; • laulu „Need ei vaata tagasi“ kuulamine; • ühiskonnakriitilise luule analüüs, realismi joonte eristamine tekstis; • laulude „Mingem üles mägedele“ ja „Ilus oled, isamaa“ võrdlus; • Rein Siku artikli „Kiri tantsupeolt Urmas Alendril“ lugemine, • artikli põhjal mõttekaardi tegemine; • C. Dickens romaani „Oliver Twist“ katkendi lugemine; • realistliku ja satiirilise leidmine Dickens romaani tekstist; • teabeteksti lugemine viktoriaanliku 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allegooriat ja satiiri, • teab mõisteid <i>realism, satiir, allegooria, romaan</i>; • oskab luuletust ilmekalt ette lugeda; • oskab loetud teksti kohta mõttekaarti täita; • oskab võrrelda laulusõnu; • tunneb ilukirjandustekstis ära allegooria; • oskab kedagi või midagi karikatuurina kujutada. <p>Hinnatav õpitulemus: teksti analüüs; omaloominguline</p>

<p>kuulamine. Ajalugu: tekst viktoriaanliku Inglismaa ajaloost. Kunst: karikatuuri joonistamine.</p>			<p>Inglismaa kohta; <ul style="list-style-type: none"> • G. Orwelli romaanist „Loomade farm“ katkendi lugemine, satiiri, allegooria äratundmine tekstis; • karikatuuri joonistamine. </p>	<p>töö: karikatuur koos selgitusega.</p>
<p>Raha – tänapäeva usk? Murelikult Eestimaast ja eestlastest. Põgenemine oma maailma. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING: Eesti keel: Kaur Kenderi teksti põhjal avalduse kirjutamine.</p>	4-5	<p>ühiskonna-kriitiline luule eskapism</p>	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kenderi tekstist „Pangapettus“ katkendi lugemine; • K. Kesküla, A. Teede ja J. Rooste luuletuste lugemine; • luuletuste analüüs, neist ühiskonnakriitika leidmine; • ühiskonnakriitilise omaloomingulise teksti kirjutamine; • K. Kenderi teksti põhjal avalduse kirjutamine; • M. Heinsaare „Artur Sandmani loo“ katkendi lugemine; • mudeli järgi luuletuse kirjutamine; • ühiskonnakriitilise Eesti kirjelduse koostamine; • ettekande või esitluse tegemine Eesti ühiskonnategelaste kohta. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab leida luuletusest ühiskonnakriitika ilminguid; • tunneb avalduse vormi ja oskab avaldust kirjutada; • oskab kirjutada kriitilise alatooniga kirjutist; • oskab tekstist leida müstilist; • teab mõisteid <i>ühiskonnakriitika ja eskapism</i>; • oskab mudeli järgi luuletust kirjutada; • oskab kaaslas intervjuuerida; • oskab ettekannet või esitlust ette valmistada ja teha. <p>Hinnatav õpitulemus: ettekanne või esitlus; Eesti ühiskonnakriitiline kirjeldus.</p>
<p>V. PAHAD ON PAHAD JA HEAD ON HEAD Paeluv pahelisus. Need reetlikud jäljed.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: karistus-seadustiku lugemine.</p>	4-5 (8-9)	<p>kriminaal-kirjandus krimijutt <i>alter ego</i> antikangelane</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teleseriaali „Kelgukoerad“ stsenaariumi lugemine ja telesarjaga võrdlemine; • krimiloo lõpu ennustamine; • krimiloo lahendamine pildi ja etteantud faktide põhjal; • karistusseadustiku lugemine; • A. C. Doyle'i „Nelja märk“ katkendi 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>kriminaal-kirjandus, krimijutt, alter ego, antikangelane</i>; • oskab teksti tähelepanelikult lugeda ja märkab detaile; • oskab teksti põhjal krimiloo lahendust pakkuda;

<p>Väärtused ja kõlblus: eetika ja moraali teemaline arutelu.</p>			<p>lugemine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • eetika ja moraali küsimuste üle arutamine rühmades; • krimijutu kirjutamine pildi põhjal. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab rühmas eetika ja moraali üle diskuteerida. <p>Hinnatav õpitulemus: õpilase koostööskused; omaloominguline tekst.</p>
<p>Teisipäevaklubi lood. Sassis suhted ja surnud koer. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte.</p>	4-5	autism	<ul style="list-style-type: none"> • A. Christie teosest „Vereplekid kõnniteel“ katkendi lugemine; • RATT-kirjutamine; • detektiivipäeviku pidamine; • teabeteksti lugemine autismi kohta; • M. Haddoni teosest „Sassis suhted ja surnud koer“ katkendi lugemine; • tegelase põgenemisplaani koostamine; • politseisaadete jälgimine ja kokku-võtte tegemine; • peatüki analüüs: mis laiendas silmaringi. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab RATT-meetodil teksti kirjutada; • oskab pidada detektiivipäevikut; • oskab vaadatu põhjal kokkuvõtet kirjutada; • oskab oma uusi teadmisi analüüsida. <p>Hinnatav õpitulemus: RATT-tekst; kokkuvõte politseisaadetest.</p>
<p>VI. KUIDAS ME EDASI ELAME EHK ULMEKIRJANDUSE ILUSHIRMUS UNENÄGU Kuhu me suundume? Kirjandus hoiatab.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: arutelu inimese väärtuse üle. Keskkond ja jätkusuutlik areng: diskussioon GMO ja tehnoloogia arengu üle. Teabekeskkond: infootsing</p>	3	ulmekirjandus imeulme teadusulme õudus- kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Stephen Hawkingi essee lugemine, • ulmekirjanduse tekstide analüüs ühiskonnakriitilisest aspektist; • arutelu inimese väärtuse üle; • rühmadiskussioon tehiskeskkonna poolt ja vastu; • antiutoopia ja utopia kirjutamine; • M. Atwoodi „Oruksi ja Ruigi“ katkendi lugemine; • infootsing GMO kohta; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab arutleda tuleviku üle, oskab näha maailmas varitsevaid ohte; • oskab neutraalselt oma arvamust avaldada, võttes arvesse poolt- ja vastuargumente; • oskab leida infot GMO kohta. <p>Hinnatav õpitulemus: õpilaste koostööskused; osalus rühmadiskussioonis (esitatud</p>

<p>GMO kohta. Bioloogia: teabetekst geeni-muudatustest.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • GMO ja tehnika arengu üle arutamine rühmades; • teabeteksti lugemine geeni-muudatustest. 	<p>seisukohtade argumenteerimine).</p>
<p>Kui ajataju kaob. Mina, robot. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte</p> <p>LÕIMING Tehnoloogia ja innovatsioon: oma roboti välja mõtlemine ja kirjeldamine. Keskkond ja jätkusuutlik areng: väitlus teemal „Kes on targem, kas loodus või inimene?“.</p>	4	robotika	<ul style="list-style-type: none"> • K. Vonneguti raamatu „Tapamaja, korpus viis“ katkendi lugemine; • raadiointervjuu koostamine loetud teksti põhjal; • I. Asimovi „Robbie“ katkendi lugemine; • robotikaseaduste lugemine; • tegelaste vahelise argumentatsiooni kirjutamine; • väitlus teemal „Kes on targem, kas loodus või inimene?“; • tulevikumaailma maketi valmistamine; • argumentatsiooni kirjutamine: robotika poolt või vastu. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab pidada väitlust; • oskab teksti põhjal intervjuud kirjutada; • oskab tegelaste omavahelise dialoogi argumentidena vormistada; • oskab rühmas tulevikumaailma maketti valmistada; • teab, mis on robotika. <p>Hinnatav õpitulemus: väitlus.</p>
<p>VIII. TEATRIMAAILMAD Euroopa teatri sünd. Eesti teatri sünd. Esimesed sammud teatriteel. Teater kõneleb meiega mitmes keeles. Teater teatris.</p> <p>LÕIMING Teabekeskkond: tänapäevase kuulutuse ja tangusoola kuulutuse võrdlemine. Väärtused ja kõlblus: arutelu korraldatud abielu üle. Kultuuriline identiteet:</p>	5	teater lavatüüp teatrikeel amfiteater vana-Kreeka teater	<ul style="list-style-type: none"> • Teabetekstide lugemine Euroopa ja Eesti teatri kohta; • vajaliku info leidmine internetist Eesti teatrite kohta; • ettekanne ühe Eesti teatri ajaloo; • jutustamine viimasest teatriskäigust; • kostüümikavandi tegemine ühele raamatutegelasele; • L. Koidula näidendist „Säärane mulk“ katkendi lugemine; • kuulutuste võrdlemine; • tegelase karakteristika kirjutamine; • arutelu korraldatud abielu üle; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb teatri põhimõisteid: <i>tragöödia, komöödia, draama</i>; • oskab ettekannet ette valmistada; • oskab arutleda rühmas; • oskab määrata draamateose žanrit; • oskab lugeda teksti ette rolli kehastununa; • oskab kirjutada karakteristikat. <p>Hinnatav õpitulemus:</p>

<p>lugemine Eesti teatri ajaloo kohta. Kunstiõpetus: kostüümikavandi tegemine ühele teatritegelasele.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Tõnis Rätsepa ja Juhan Viidingu „Olevuste“ lugemine; • A. Kiviräha näidendist „Adolf Rühka lühikene elu“ katkendi lugemine; • draamateose žanri määramine; • teksti lugemine rollides, • lava kujundamine. 	<p>karakteristika; jutt oma viimasest teatrikülastusest.</p>
<p>Väljamõeldud lavategelikkus. Raamat ärkab ellu teatrilaval. Milleks arvustus?</p> <p>LÕIMING Eesti keel: arvustuse kui žanri õppimine.</p>	5	dramatiseering arvustus	<ul style="list-style-type: none"> • M. Karu romaanist „Nullpunkt“ katkendi lugemine ning võrdlemine dramatiseeringuga; • remarkide kirjutamine, proosateksti dramatiseeringuks muutmise; • „Nullpunkti“ arvustuse lugemine; • arvustuse kui žanri analüüs; • draamateksti lavastamine rühmades. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada dramatiseeringut; • lööb klassis etenduse lavastamisel kaasa; • oskab leida proosa ja draama erinevusi; • oskab proosateksti dramatiseeringuks muuta. <p>Hinnatav õpitulemus: õpilase omaloominguline etteaste.</p>
<p>Inimene on teatri keskpunktis. Loovülesanded. Õppeteema kokkuvõte. Õppeaasta kokkuvõte.</p> <p>LÕIMING Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: õpiprojekt.</p>	5	absurditeater	<ul style="list-style-type: none"> • S. Beckett'i „Sõnadeta vaatemängu“ katkendi lugemine; • absurditeatri teksti analüüs ja arutelu; • teatrimaja maketi tegemine; • etluse võistluse korraldamine, • improviseerimine; • raadioteatrietenduste kuulamine ning analüüsimine; • arvustuse kirjutamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab tekstist absurditeatri elemente leida; • oskab korraldada etluse võistlust; • oskab etelda; • oskab kuulnud teatrietenduse põhjal arutleda ja seda ümber jutustada; • oskab kirjutada arvustust;

			<ul style="list-style-type: none">• enese- ja õpitu analüüs;• omaloomingulise õpiprojekti tegemine: improvisatsioon, dokumentaalnäidend, lemmiketenduste plakatite näitus, teatrimaja makett, etlusvõistlus, ettekanne ühe eesti näitleja kohta.	<ul style="list-style-type: none">• oskab aasta jooksul õpitu kokku võtta ning oma teadmisi hinnata;• oskab rühmatööna tehtavas omaloomingulises õpiprojektis. <p>Hinnatav õpitulemus: arvustus; õpiprojekt.</p>
--	--	--	---	--

Kirjandus 9. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Tund	Õppeteema, alateemad. Lõiming õppekava läbivate teemade ja teiste õppeainetega	Põhimõisted	Õppetegevus Meetodid	Soovitavad õpitulemused ja hindamine
1. tund	<p>1. EESTLANE LAULAB JA PAJATAB Rahvaluule: rahvalaul.</p> <p>LÕIMING Kultuuriline identiteet: otsene seos õppesisuga. Teabekeskond: internetist lisateabe otsimine (J. Hurt). Muusika: rahvalaulude laulmine. Kehaline kasvatus: laulumängude õpetamine algklassiõpilastele kehalise kasvatuse tunnis.</p>	Regilaul riimiline rahvalaul	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvaluule eelteadmiste testi täitmine; • tutvumine 19. sajandi kultuuri ja ajaloolise taustaga; • õpetaja käsitus (J. Hurt, rahvaluule kogumine); • regilaulude ja riimiliste rahvalaulude kuulamine ja nende tunnuste kordamine; • laulumängude kuulamine ja õppimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>regilaul</i>, <i>riimiline rahvalaul</i>; • eristab rahvalaulu liike ja nimetab nende tunnuseid; • oskab mõnda laulumängu.
2. tund	<p>Rahvajuttude liigid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: traditsioonide, õpilase kultuurilise kuuluvuse väärtustamine; maailmavaate avaldumise märkamine rahvaluules.</p>	rahvajutt muinasjutt muistend kohamuisten d ajalooline muistend naljand anekdoot tüüptegelane	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvajuttude lugemine; • rahvajuttude tunnuste kohta tekstinäidete leidmine ja ette lugemine; • muinasjuttude, muistendite ja naljandite tunnuste kordamine; • muinasjutu ja naljandi tüüptegelaste eritlemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab muinasjutu, muistendi ja naljandi tunnuseid; • teab mõisteid <i>muistend</i>, <i>naljand</i>, <i>anekdoot</i>; • teab muinasjuttude ja naljandite tüüptegelasid.
3. tund	<p>Muinasjutt.</p>	muinasjutt kompositsioo	<ul style="list-style-type: none"> • Muinasjuttude jutustamine, põhjus-tagajärg seoste 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab mõnda

		n	<p>väljatoomine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • muinasjuttude rolliti lugemine; • lühikokkuvõtte kirjutamine • paremad jutustajad jutustavad muinasjutte 1. klassi õpilastele. 	<p>muinasjuttu jutustada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab jutustamisel kuulajate tähelepanu köita; • oskab teksti ilmekalt rolliti lugeda; • oskab teha tekstist lühikokkuvõtet ja tuua välja põhjus-tagajärg seost.
4. tund	Muinasjutt. Muistend.	imemuinasjutt loomamuinasjutt olustikuline muinasjutt	<ul style="list-style-type: none"> • Muinasjutuliikide võrdlemine, nende põhitunnuste väljatoomine; • teabeteksti ja muistendi võrdlemine, nende tekstide eripära selgitamine; • muistendi aheljutustamine; • ülelibiseva lugemise põhjal jutustamine; • kuulatud rahvaliku laulu põhjal uudise kirjutamine. • mõistekaardi joonistamine ühe muinasjutu kohta (kodus). 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab muinasjutuliike, eristab neid tekstinäidete põhjal; • oskab teksti kohta mõistekaarti koostada; • mõistab teabeteksti ja rahvajutu erinevusi; • suudab teisendada teksti teisele žanrile omases võtmes.
5. tund	Muinasjuttu jutustamine. LÕIMING Teabekeskond: erinevatest infoallikatest teabe leidmine Kreutzwaldi elu ja tegevuse kohta.	kunstmuinasjutt	<ul style="list-style-type: none"> • Muinasjuttude jutustamine uusi tegelasi lisades; • muinasjuttude jutustamine valitud tegelase seisukohalt. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab jutustada vabalt valitud muinasjuttu; • teab mõisteid <i>muinasjutt</i>, <i>kunstmuinasjutt</i>. <p>Hinnatav õpitulemus:</p>

				muinasjutu jutustamine.
6. tund	Tänapäevase muinasjutu kirjutamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Loovtöö: muinasjutu arhisüžee põhjal muudetud tegevusaja ja tegevuskohaga tänapäevase loo kirjutamine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega jutustavat teksti. Hinnatav õpitulemus: loovtöö.
7. tund	Rahvaluule lühivormid. LÕIMING Kunst: joonistamine kõnekäändude põhjal.	vanasõna mõistatus kõnekäänd sajatus	<ul style="list-style-type: none"> • Vanasõnade lugemine ja nende kohta elust näidete toomine; • mõistatuste mõistatamine; • rahvaluule lühivormides kujundlikkuse leidmine; • kõnekäändude kujutamine joonisel. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>vanasõna, mõistatus, kõnekäänd</i>; • tunneb tekstinäidete põhjal ära rahvaluule lühivorme; • selgitab kõnekäändude, vanasõnade ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust.
8. tund	Rahvaluule lühivormid. LÕIMING Kultuuriline identiteet: eesti folkloori hindamine ja väärtustamine.	folkloor poploor linnafolkloor	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistatuste väljamõtlemine ja mõistatamine; • mõistete <i>folkloor, poploor, linnafolkloor</i> selgitamine tekstinäidete alusel; • arutlemine rahvaluule seisundi, tänapäeva rahvaluule olemuse ja rahvaluule säilimise üle. • 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>folkloor, poploor, linnafolkloor</i>; • väärtustab rahvaluulet; • avaldab oma arvamust tänapäeva rahvaluulest.
9. tund	Projekt „Kuidas vanasti lauldi, tantsiti ja lugusid		<ul style="list-style-type: none"> • Projekti „Kuidas vanasti lauldi, tantsiti ja lugusid jutustati“ 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti

	<p>jutustati“.</p> <p>LÕIMING Kultuuriline identiteet: omakultuuri tundmaõppimine.</p>		<p>esinemiskavade koostamine rühmatööna;</p> <ul style="list-style-type: none"> • esinemiskavade ettekandmiseks valmistumine. • 	<p>rahvakombeid,</p> <ul style="list-style-type: none"> • valmistas rühmatöös ette esinemiskava.
10. tund	<p>Projekt „Kuidas vanasti lauldi, tantsiti ja lugusid jutustati“.</p> <p>LÕIMING Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: koostevuse kaudu sotsiaalse kompetentsuse omandamine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Projekti „Kuidas vanasti lauldi, tantsiti ja lugusid jutustati“ esinemiskavade ettekandmine rühmatööna. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti rahvakombeid, • oskab nendest jutustada.
11. tund	<p>Kordamine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Teema „Eestlane laulab ja pajatab“ kordamine; • õpitulemuste testi täitmine. 	<p>Hinnatav õpitulemus: test.</p>
12. tund	<p>2. EESTLANE ÕPIB LUGEMA JA KIRJUTAMA Kroonikad ajaloo allikana.</p> <p>LÕIMING Inimeseõpetus: üldtunnustatud väärtuste ja kõlbluse tundmine ja järgimine.</p> <p>Ajalugu: Läti Henriku kroonika. Balthasar Russowi kroonika.</p>	<p>kroonika katekismus piibel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lugema õppimise ajaloolise taustaga tutvumine; • kroonikateksti võrdlemine ajalooõpiku teksti ja ilukirjandusliku tekstiga; • piibli 10 käsku ja nende tõlgendamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>kroonika, katekismus, piibel</i>; • mõistab teabeteksti ja kirjandusteksti erinevust; • avaldab arvamust piibli väärtushinnangute üle (10 käsku), seostab seda oma eluga.
13. tund	<p>Esimesed eestikeelsed aabitsad. O. W. Masingu „Päts“.</p>	<p>aabits valm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O. W. Masingu mõistujutu „Päts“ lugemine; • eesti valmide lugemine ja jutustamine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab loetust tekstilähedaselt ja kokkuvõtvalt jutustada;

	Ajalugu: Eesti talurahvakoolid 18-19 sajandil. C.R. Jakobsoni elu ja looming.		<ul style="list-style-type: none"> • esimesed eestikeelsed aabitsad, C R. Jakobsoni aabitsa tekstide lugemine. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>valm</i> ja <i>mõistujutt</i>.
14. tund	Rahvusliku kirjanduse algus. LÕIMING Tehnoloogia ja innovatsioon: PowerPoint esitluse tegemine tunnis, õppeteemakohaste teadmiste laiendamine. Ajalugu: Eesti 19. Sajandi I poolel.	ood müüt rahvuslik kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö: K. J. Petersoni elu ja kirjandusliku tegevuse kohta tehtud lühiuurimuse PowerPoint esitlus; • märksõnade kirjutamine esitluse kohta, • ühistööna tahvlile mõistekaardi joonistamine, • mõistekaardi abil rääkimine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb mõisteid <i>ood</i> ja <i>müüt</i>; • oskab oma mõtteid kaardistada ja selle põhjal rääkida; • omab ettekujutust K. J. Petersoni elust ja kirjanduslikust tegevusest.
15. tund	Kordamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Õppeteema „Eestlane õpib lugema ja kirjutama“ kordamine; • kontrolltesti täitmine õppeteema kohta. 	Hinnatav õpitulemus: teemakohased teadmised; loomingulisus.
16. tund	3. EESTLANE SAAB EESTLASEKS Esimene üldlaulupidu. Eesti hümn saamislugu. LÕIMING Teabekeskond: teabe otsimine internetist laulupidude kohta. Tehnoloogia ja innovatsioon: PowerPoint esitluse tegemine. Ajalugu: ärkamisaja ajalooline taust. Muusika: Eesti hümn	hümn poliitiline kõne peokõne	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö: esimese üldlaulupeo ja Eesti hümn saamisloost tehtud lühiuurimuse PowerPoint esitlus; • märkmete tegemine esitluse kohta küsimustele vastamiseks; • C. R. Jakobsoni 1. Isamaakõne lugemine ja analüüsimine (teksti jagamine mõttelisteks osadeks, neist kokkuvõtte kirjutamine); • vanas kirjaviisis teksti lugemine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>hümn</i>; • oskab internetist teavet otsida; • sõnastab ja esitab argumenteeritult oma mõtteid; • oskab teksti mõtestatult lugeda.

	laulmine muusikatunnis.			
17. tund	<p>Kõne ettevalmistus.</p> <p>LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: arutluse Eesti looduse ilust, hoidmisest, kes ja miks peaks loodust hoidma.</p> <p>Kultuuriline identiteet: arutluse teemavaldkonnad: kool, kodu, eestlaseks olemine.</p>	kõne kõne teema häälekasutus diktsioon kõne tempo	<ul style="list-style-type: none"> • Arutlus, millest võiks kõnelda ja kuidas kõnelda (häälekasutus, diktsioon, kõne tempo); • kõne koostamise harjutamine: teema järgi kõne sissejuhatuse kirjutamine, kõne peamõtte sõnastamine, elust näidete toomine; • vestlus kõne teema leidmiseks valdkondadest: kool ja kodu, loodushoid, ärkamisaeg ja eestlus (nt teema „Ärkamisaja tähtsus eestluse arengule“). 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb kõne ülesehitust: alustus, teema arendus, lõpetus; • teab nõudeid kõne esitusviisile (häälekasutus, tempo, diktsioon); • valib oma kõneks sobiva teema.
18. tund	<p>Kõned.</p> <p>LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: kõnede temaatika (roheline mõtteviis, austav suhtumine looduskeskkonda). Väärtused ja kõlblus: kõnede temaatika (turvalisus, suhted perekonnas, klassis jm).</p>	kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Kõnede ettevalmistamine teemakohaste väitlausete või märksõnadena (kodus); • kõnede esitamine; • kõnedele hinnangu andmine kaasõpilaste poolt. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sõnastada ja esitada oma mõtteid; • oskab väljendada kõnes oma väärtushinnanguid; • oskab kaaslase kõnele hinnangut anda. <p>Hinnatav õpitulemus: kõne sisu ja esitus.</p>
19. tund	<p>Kõned.</p> <p>LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: kõnede temaatika (roheline mõtteviis, austav suhtumine looduskeskkonda).</p>	kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Kõnede esitamine; • kõnedele hinnangu andmine kaasõpilaste poolt. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sõnastada ja esitada oma mõtteid valitud teemal; • oskab väljendada kõnes oma väärtushinnanguid;

	Väärtused ja kõlblus: kõnede temaatika (turvalisus, suhted perekonnas, klassis jm).			<ul style="list-style-type: none"> • oskab kaaslaste kõnele hinnangut anda. <p>Hinnatav õpitulemus: kõne sisu ja esitus.</p>
20. tund	Eepos „Kalevipoeg“. LÕIMING Kultuuriline identiteet: rahvuseepose käsitlemine, rahvuskultuuri väärtustamine.	eepos kompositsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Eepose pea- ja alateemade sõnastamine; • peatükkidele pealkirjade kirjutamine; • ühe peatüki jutustamiseks märksõnade kirjutamine ja nende järgi kokkuvõtvalt jutustamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>eepos</i>, <i>kompositsioon</i>; • on lugenud läbi E. Raua proosateose „Kalevipoeg“ ja eeposest ühe peatüki; • oskab märksõnade järgi kokkuvõtvalt ühest peatükist jutustada.
21. tund	Lydia Koidula elu ja looming. L. Koidula luule. LÕIMING Tehnoloogia ja innovatsioon: PowerPoint esitluse tegemine. Muusika: Koidula sõnade loodud laulude laulmine kirjandus- või muusikatunnis.	retooriline küsimus	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö: Lydia Koidula elu, loominguga ja eesti teatri rajamise kohta tehtud lühivormide PowerPoint esitus; • L. Koidula luule lugemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>retooriline küsimus</i>; • oskab luuletuse tähendust iseenda jaoks mõtestada; • oskab kuuldu põhjal märkmeid teha. <p>Hinnatav õpitulemus: lühivormide sisu ja esitus.</p>
22. tund	L. Koidula näidend „Säärane mulk ehk sada vakka tangusoola“.	dramaatika intriig repliik	<ul style="list-style-type: none"> • Näidendi läbilugemine (kodus); • lugejakaardi täitmine lugemise käigus: aruteluks probleemide 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on lugenud näidendit tervikuna;

	<p>LÕIMING Ajalugu: külaühiskonna koosseis ja eluolu 18. sajandil.</p>	<p>monoloog tegelane peategelane</p>	<p>sõnastamine (kodus);</p> <ul style="list-style-type: none"> • lugejakaardi esitus ühe või mitme õpilase poolt; • esitus(t)e arutelu, täiendamine, küsimustele vastamine; • näidendi eesmärgistatud ositi lugemine. 	<ul style="list-style-type: none"> • on sõnastanud näidendi teema ja peamõtte; • oskab näidendi sisu lühidalt kokku võtta; • oskab nimetada peategelast ja kõrvaltegelasi; • oskab iseloomustada tegelasi ja nende ühiskondlikku positsiooni nende kõne järgi.
<p>23. tund</p>	<p>L. Koidula näidend „Säärane mulk ehk sada vakka tangusoola“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: tegelaste iseloomu ja käitumise hindamine; rahvaluule lühivormide kordamine.</p>	<p>intriig repliik monoloog tegelane peategelane remark</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistete <i>monoloog</i>, <i>repliik</i>, <i>remark</i> selgitamine näidendi teksti põhjal; • näidendi teksti eesmärgistatud lugemine intriigi alguse ja kulu jälgimiseks; • vaatuste pealkirjastamine õpetliku lause või vanasõnaga. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>dramaatika</i>, <i>intriig</i>, <i>monoloog</i>, <i>tegelane</i>, <i>peategelane</i>, <i>repliik</i>, <i>remark</i>; • oskab leida tekstist remarke, monolooge ja dialooge; • oskab jälgida intriigi algust ja kulgu.
<p>24. tund</p>	<p>E. Bornhöhe jutustus „Kuulsuse narrid“.</p>	<p>sõnakoomika karakterikoomika situatsioonikoomika huumor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jutustusest „Kuulsuse narrid“ katkendi ettelugemine klassis; • küsimustele vastamine teksti lausetega; • teksti eesmärgistatud lugemine sõnakoomika, situatsioonikoomika, karakterikoomika ja 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab ladusalt, selgelt ja kõitvalt teksti ette lugeda; • oskab anda loetule emotsionaalset hinnangut;

		satiir sümbolika	<p>satiiri märkamiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistete <i>huumor</i> ja <i>satiir</i> selgitamine; • lugemisel tekkinud emotsioonide kirjeldamine; • katkendi vaatamine telelavastusest „Kuulsuse narrid“. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>sõnakoomika</i>, <i>karakterikoomika</i>, <i>situatsioonikoomika</i>, <i>huumor</i>, <i>satiir</i>; • oskab leida näiteid sõna-, karakteri- ja situatsiooni-koomika kohta; • märkab tegelaste nimede (Tatikas, Vesipruul) kujundlikkust.
25. tund	<p>Anna Haava isamaaluule.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: kodu ja kodumaa kui väärtused.</p> <p>Muusika: viisistatud luuletuste laulmine.</p>	luule stiilikujund	<ul style="list-style-type: none"> • A. Haava luuletuste lugemine ja mõtestamine; • viisistatud luuletuste laulmine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab luuletuse tähendust iseenda jaoks mõtestada; • oskab luuletust mõtestatult ette lugeda; • jätkab pooleliolevat luuletust, kasutades isikustamist; • oskab leida luuletustest stiilikujundeid.
26. tund	Kordamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Õppeteema kordamine; • kontrollmõistekaardi koostamine teemal „Eestlane saab eestlaseks“. 	Hinnatav õpitulemus: mõistekaardi koostamine.
27. tund	<p>4. EESTLANE SAAB OMA RIIGI</p> <p>A. H. Tammsaare romaan „Kõrboja peremees“.</p>	eepika žanr romaan kirjaniku stiil	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö: A.H. Tammsaare elust ja loomingust tehtud lühiaurimuse PowerPoint esitus; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>kirjaniku stiil</i>, <i>romaan</i>, <i>peamine mõte</i>, <i>žanr</i>, <i>eepika</i>;

	<p>LÕIMING Tehnoloogia ja innovatsioon: PowerPoint esitluse tegemine. Ajalugu: romaani ajalooline taust; 20. sajandi külaelu, sotsiaalsed suhted.</p>	peamine mõte	<ul style="list-style-type: none"> • romaani läbilugemine ja lugejakaardi täitmine (kodus); • lugejakaardi ettekandmine ja täiendamine, küsimustele vastamine; • fakti-, fantaasia- ja järeldamisküsimuste küsimine ja neile vastamine; • teosest katkendite lugemine kirjaniku stiili eripära näitlikustamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada teosest lühikokkuvõtet; • teab teose žanrit; • oskab sõnastada teose teemat, peamist mõtet; • oskab teose teksti eesmärgistatult üle lugeda. <p>Hinnatav õpitulemus: lugejakaardi täitmine, ühisaruteluks probleemide sõnastamine.</p>
28. tund	<p>A. H. Tammsaare romaan „Kõrboja peremees“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: väärtuste mõju tegelaste käitumisele ja suhetele.</p>	konflikt tsitaat	<ul style="list-style-type: none"> • Tegelaskaardi joonistamine; • tegelastevaheliste suhete määratlemine; • tsitaatide lugemine teosest tegelaste iseloomustamiseks; • katkendi vaatamine filmist „Kõrboja peremees“. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab joonistada tegeles-kaarti ja väljendada tegelastevahelisi suhteid; • teab mõisteid <i>konflikt</i>, <i>tsitaat</i>; • oskab leida konfliktis osalejaid ja konflikti põhjusi; • oskab selgitada tegelaste tegevusmotiive; • oskab küsimusele vastata tsitaadiga.
29. tund	A. H. Tammsaare romaan	miljöö	• Romaani probleemistiku	Õpilane:

	<p>„Kõrboja peremees“.</p> <p>LÕIMING Ajalugu: taluelu, -tööd ja tegijad.</p>		<p>sõnastamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teksti eesmärgistatud lugemine, miljöo kirjelduste leidmine ja ettelugemine; • teose miljöo kirjeldamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>miljöo</i>; • oskab kirjeldada romaani tegevuse miljöod; • oskab leida teosest ajastule omast ainek; • oskab sõnastada autori hoiakut miljöo suhtes; • oskab teose teksti eesmärgistatult üle lugeda.
30. tund	<p>Kodu, kodumaa ja isamaa teema eesti luules.</p> <p>LÕIMING Kultuuriline identiteet: isamaalaulud kodumaa-armastuse väärtustajana. Väärtused ja kõlblus: käsitletava luule temaatika üle arutlemine.</p>	<p>lüürika epiteet metafoor isikustamine võrdlus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Luule stiili- ja kõlakujundite kordamine; • J. Liivi, G. Suitsu, E. Enno, V. Ridala, H. Visnapuu, J. Sütiste teemakohaste luuletuste lugemine ja tõlgendamine; • stiili- ja kõlakujundite leidmine luuletustest. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>lüürika, luule stiilikujundid</i>; • oskab sõnastada luuletuse meeleolu; • oskab lugemisel tekkinud kujutluspilti kirjeldada ja oma mälestustega seostada; • leiab luuletustest epiteete, metafoore, võrdlusi ja isikustamist.
31. tund	<p>Loodusteema eesti luules.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: loodusluule looduse väärtustajana. Kunst ja muusika: luule, muusika ja kunsti koosmõju</p>	<p>lüürika värss stroof</p>	<ul style="list-style-type: none"> • J. Liivi, G. Suitsu, E. Enno, V. Ridala, H. Visnapuu, J. Sütiste loodusluule lugemine; • luule mõju hindamine (milline mõte või tunne jäi meelde); • luule stiilikujundite leidmine; • luule, muusika ja kujutava kunsti koosmõju jälgimine (J. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>värss, stroof</i>; • oskab sõnastada luuletuse meeleolu; • oskab lugemisel tekkinud kujutluspilti kirjeldada ja oma

	jälgimine.		Liiv „Lauliku talveüksindus“); • lemmikluuletuse ettekandmine.	mälestustega seostada; • leiab luuletustest epiteete, metafoore, võrdlusi ja isikustamist.
32. tund	Tundeluule ja ballaad.	ballaad	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö: Marie Underi elust ja loomingust tehtud lühiaurimuse Power Point esitlus; • märkmete põhjal küsimustele vastamine; • M. Underi tundeluule ja ballaadide lugemine, žanrite võrdlemine; • stiilikujundite leidmine luulest; • ballaadi „Merilehmad“ sisu jutustamine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab teha kuulatu ja nähtu põhjal märkmeid; • teab mõistet <i>ballaad</i>, oskab nimetada ballaadi tunnuseid; • oskab loetud ballaadi sisu ümber jutustada. Hinnatav õpitulemus: lühiaurimuse sisu ja esitlus.
33. tund	Fr. Tuglase novell „Popi ja Huhuu“.	novell sümbol	<ul style="list-style-type: none"> • Novelli „Popi ja Huhuu“ lugemine ja lugejakaardi täitmine (kodus); • lugejakaardi esitlemine tunnis, probleemide sõnastamine; • probleemide üle arutlemine; • eesmärgistatud lugemine: teatud sisuga tsitaatide leidmine novellist. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>sümbol</i>; • teab <i>novelli</i> tunnuseid, selgitab oma sõnadega novelli olemust; • oskab eesmärgistatult lugeda. Hinnatav õpitulemus: lugejakaardi täitmine.
34. tund	Fr. Tuglase novell „Popi ja Huhuu“.	novell kirjeldus marginaal sümbol	<ul style="list-style-type: none"> • Katkendi lugemine Fr. Tuglase teostest „Popi ja Huhuu“ ning „Väike Illimar“; • teksti kohta küsimuste esitamine 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kuulatud teksti põhjal küsimusi esitada ja küsimustele vastata;

		allegooria	ja küsimustele vastamine; <ul style="list-style-type: none"> • maailma kirjeldamine kas Popi või Huhuu või väikese lapse jm silmade läbi nähtuna; • mõistete <i>sümbol ja allegooria</i> selgitamine, näidete leidmine novellist; • marginaali kirjutamine „Popi ja Huhuu“ lugemisel tekkinud mõtetest. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada maailma eri isiku silmade läbi nähtuna; • teab mõisteid <i>marginaal, sümbol ja allegooria</i>.
35. tund	Eri kunstiliikide võrdlemine: kirjandus, telelavastus, kuuldemäng. E. Vilde näidend „Pisuhänd“.	näidend draama komöödia tragöödia	<ul style="list-style-type: none"> • Näidendist „Pisuhänd“ katkendi ülelibisev lugemine; • näidendist „Pisuhänd“ katkendi rolliti lugemine; • näidendi žanritunnuste sõnastamine; • telelavastuse katkendi vaatamine; • arutlus moe olulisuse üle noorte hulgas (kodus kirjalikult). 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>draama, tragöödia, komöödia</i> • oskab kasutada eri lugemistehnikaid: ülelibisev ja süvenev lugemine; • oskab võrrelda draamateksti, kuuldemängu ja telelavastuse väljendusvahendeid ning emotsionaalset mõju; • oskab kirjutada mõne lausega oma seisukoha moe teemal.
36. tund	A. Kivikase romaan „Nimed marmortahvil“. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: romaani tegelaste käitumise arutamine ja hindamine.	ajalooline romaan	<ul style="list-style-type: none"> • Romaani „Nimed marmortahvil“ läbilugemine ja lugejakaardi täitmine (kodus); • lugejakaardi esitlemine ja täiendamine, probleemküsimustele vastamine; • hinnang poiste põgenemisele 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid ajalooline <i>romaan, intervjuu</i>; • oskab arutleda tegelaste väärtushinnangute üle; • oskab oma seisukohalt ja elukogemuste järgi

	Ajalugu: Vabadussõda. Eesti koolipoisid sõjas.		<p>esimesest lahingust: taunivad ja õigustavad väited, kokkuvõtlik järelendus;</p> <ul style="list-style-type: none"> • arutlemine teemal inimesed sõjas; • teose probleemistiku sõnastamine. 	<p>leida probleemidele lahendusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sõnastada ja põhjendada oma arvamust. <p>Hinnatav õpitulemus: lugejakaardi täitmine, ühisaruteluks probleemide sõnastamine.</p>
37. tund	A. Kivikase romaan „Nimed marmortahvilil“.	teose kompositsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistete <i>teose kompositsioon, sissejuhatus, sõlmitus, teema areng, kulminatsioon, lahendus</i> selgitamine; • teose kompositsioonelemendid, õpiku katkendi seostamine teose süžeeaga: mis on sissejuhatuse teema, millest räägib sõlmitus jne. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>teose kompositsioon</i> ning kompositsiooni elemente.
38. tund	<p>A. Kivikase romaan „Nimed marmortahvilil“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: isamaa ja patriotism, kodanikukohuse täitmine üle arutlemine.</p>	intervjuu muutuv tegelane muutumatu tegelane	<ul style="list-style-type: none"> • Elmo Nüganeniga tehtud intervjuu teksti lugemine; • E. Nüganenile esitatud küsimustele vastamine; • peegeldamine: intervjuu Ahasega. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>muutuv ja muutumatu tegelane</i>; • mõistab eri tegelaste käitumisviise ja valikuid.
39. tund	<p>Romaanist „Nimed marmortahvilil“ lähtuv loovtöö.</p> <p>LÕIMING</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Loovtöö kirjutamine (teosest ja aruteludest saadud mõtete edasiarendamine) teemal „Inimesed sõjas“, „Inimene ja sõda“, 	<p>Hinnatav õpitulemus: teemakohase, tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega arutlev tekst.</p>

	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: arendatakse suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada.		„Vabaduse hind“ vms.	
40. tund			<ul style="list-style-type: none"> • Kordamine; • kokkuvõttev test teemal „Eestlane saab oma riigi“. 	Hinnatav õpitulemus: test.
41. tund	5. EESTLANE SÕJAS JA VÕÕRVÕIMUDE ALL LÕIMING Ajalugu: ajalooline taust.		<ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine ajaloolise taustaga; • edukas lugemine: soovitusel lugemisoskuse arendamiseks; • J. Smuuli „Muhu monoloogide“ lugemine klassis; • teksti lugemise käigus lugemise sisemiste ja väliste häirijate kohta märkmete tegemine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab eduka lugemise eeldusi; • oskab hinnata oma lugemisoskust.
42. tund	Eesti luule. LÕIMING Muusika: viisistatud luuletuste kuulamine.	värsimõõt riimiskeem ellips inversioon	<ul style="list-style-type: none"> • K. Ristikivi, K. Lepiku, I. Laabani, B. Alveri, J. Krossi, P.-E. Rummo, A. Ehini, D. Kareva või V. Luige luule lugemine või kuulamine autori esituses; • luule stiilivahendite (värsimõõt, riimiskeem; ellips, inversioon) eritlemine; • luuletuse meeleolu kohta märksõnade kirjutamine; • kaasteksti kirjutamine: mida kujutasid ette luuletust kuulates, arvamuse põhjendamine; • eri autorite samateemaliste luuletuste võrdlemine; 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid <i>värsimõõt, riimiskeem, ellips, inversioon</i>; • mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja mälestustele tuginedes; • oskab kirjutada kaasteksti loetud või kuulatud luuletusele.

			<ul style="list-style-type: none"> • mõtestatud lugemise harjutamine; • luule visuaalne kogemine. 	
43. tund	Eesti luule. LÕIMING Kunsti: luuletuse ajendil joonistamine, kunstinäituse korraldamine.		<ul style="list-style-type: none"> • K. Ristikivi, K. Lepiku, I. Laabani, B. Alveri, J. Krossi, P.-E. Rummo, A. Ehini, V. Luige või D. Kareva jt luule lugemine; • luuletuse põhjal proosapala kirjutamine või joonistamine; • lemmikluuletuse valimine ja esituse harjutamine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja mälestustele tuginedes; • valib välja oma lemmikluuletuse.
44. tund	Luule populariseerimine.		<ul style="list-style-type: none"> • Lemmikluuletuse peast esitamine klassis; • esinemine kuulajatele aulas. 	Hinnatav õpitulemus: luuletuse peast esitamine (hindamiskriteeriumid: esituse mõtestatus, ladusus, selgus ja tekstitäpsus).
45. tund	Luule populariseerimine.		<ul style="list-style-type: none"> • Lemmikluuletuse peast esitamine klassis; • esinemine kuulajatele aulas. 	Hinnatav õpitulemus: luuletuse peast esitamine (hindamiskriteeriumid: esituse mõtestatus, ladusus, selgus ja tekstitäpsus).
46. tund	Luule eri vormid.	vabavärss proosaluuletus haiku piltluuletus	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine eri luulevormidega: vabavärss, proosaluuletus, haiku, piltluuletus, luuleparoodia, limerik; • luuletuse kirjutamine oma 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb luulevorme <i>vabavärss, proosaluuletus, haiku, piltluuletus,</i>

		luuleparoodia limerik	valitud vormis; • klassi luulemapi koostamine; • paremate luuletuste valimine kooli almanahhi jaoks.	<i>luuleparoodia, limerik;</i> • kirjutas luuletuse oma valitud vormis. Hinnatav õpitulemus: mis tahes vormis kirjutatud luuletus.
47. tund	Romaan. J. Kross romaan „Kolme katku vahel“. LÕIMING Ajalugu: kroonikad; katk keskaegses linnas.	ajalooline romaan kroonika	• Romaanist „Kolme katku vahel“ katkendi lugemine; • stiilinäidete lugemine; • romaanikatkendile pealkirja mõtlemine; • jutustamine: katk ja keskaegne Tallinn. •	Õpilane: • teab mõisteid <i>kroonika, ajalooline romaan;</i> • oskab romaani tekstist leida kirjanikule omase stiili näiteid.
48. tund	N. Baturin „Karu süda“. Film „Karu süda“. LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: kirjandusteosest ajendatud vestlus loodushoiust. Väärtused ja kõlblus: vastutustunde ning tervise ja turvalisuse väärtustamine.		• Romaanist „Karu süda“ katkendi lugemine; • looduskirjelduste lugemine; • müütilise ja reaalse maailma võrdlemine; • küsimuste esitamine teksti kohta, küsimustele vastamine; • vestlus loodushoiust: loodust hoidev ja loodust rüvetav käitumine.	Õpilane: • oskab ilukirjandust tõlgenda, lisades oma elamustele tuginevaid kogemusi; • oskab esitada fakti-, järeldamise ja teksti teemaga seonduvaid küsimusi.
49. tund	Lühipala. LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: funktsionaalse lugemisoskuse, suulise ja kirjaliku väljendusoskuse	lühipala miniatuur	• J. Kruusvalli „Vaikuse hääled“ ja Traadi „Tundemälu“ lugemine ja kuulamine; • olulise mõtte kirjutamine igast lõigust; • minavormis lühiteksti (5-10	Õpilane: • teab mõistet <i>miniatuur;</i> • oskab kirjutada omaloomingulist lühiteksti.

	arendamine.		lauset) kirjutamine vaikuse teemal, nt „Vaikus on kättesaamatu“, „Kui vaikus kõneleb“, „Vaikuse muusika“ vms; • lühiteksti klassis ettelugemine.	
50. tund	Kordamine.		• Kordamine; • õpilaste koostatud kirjanduslik viktoriin teemal „Eestlane sõjas ja võõrvõimu all“.	Hinnatav õpitulemus: viktoriini koostamine; viktoriini tulemus.
51. tund	6. EESTLANE LAULAB ENNAST TAAS VABAKS Jaan Kaplinski – luuletaja ja esseist. LÕIMING Ajalugu: ajalooline taust; vestlus eestlusest. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: funktsionaalse lugemisoskuse, suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamine.	essee	• Jaan Kaplinski elust ja loomingust koostatud lühiaurimuse Powe Point esitlus rühmatööna; • märkmete tegemine ja nende põhjal kokkuvõtte sõnastamine; • teksti „Eestlane ei oska rääkida“ kuulamine, • kuuldu põhjal endale oluliste mõtete markeerimine ja kommenteerimine.	Õpilane: • teab, et Jaan Kaplinski on kirjanik ja esseist • teab mõisteid <i>essee</i> , <i>resümee</i> • oskab kuuldust endale olulist eraldada, kokku võtta ja kommenteerida.
52. tund	Essee. J. Kaplinski essee „Kajakas võltsmunal“. LÕIMING: Väärtused ja kõlblus: tekst tõelistest väärtustest ja tarkuse väärtustamisest.	essee resümee	• Essee „Kajakas võltsmunal“ lugemine; • mõistete <i>essee</i> ja <i>resümee</i> tähenduse selgitamine; • probleemküsimuste esitamine teksti kohta (arutluseks); • arutlemine teemal „Kas tagasi	Õpilane: • oskab mõisteid <i>resümee</i> ja <i>essee</i> , neid oma sõnadega selgitada; • oskab esitada loetu kohta

			koopasse või edasi pilvelõhkujate vahele?“, poolt- ja vastuväidete esitamine ja põhjendamine.	probleemküsimusi; • oskab oma arvamust sõnastada ja põhjendada.
53. tund	Arutlev kirjand. LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õppetegevus võimaldab õpilasel märgata oma ainespetsiifilisi kalduvusi ning arendada loomevõimeid.	arutlev kirjand	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjandi kirjutamise harjutamine: õpetaja antud teemal kirjandi sissejuhatuse, kavapunktide ja lõppsõna kirjutamine, • kirjutatu klassis ette lugemine ja arutamine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada arutleva kirjandi sissejuhatust ja lõppsõna, mõistab nende seost.
54. tund	Loodusluule		<ul style="list-style-type: none"> • „Raadiointervjuu Viivi Luigega“ ülelibisev lugemine klassis, • küsimustele vastamine, • süvenev lugemine, • küsimustele vastamine, hinnang; • V. Ridala luuletuse „Talvine õhtu“ lugemine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kiiresti lugeda, • oskab luuletuse lugemise järel oma mõtetest rääkida; • oskab kirjutada oma mälu piltidest looduse kohta.
55. tund	7. VABAS RIIGIS SÜNDINUD KIRJANDUS Tänapäev ja võõrandumine. M. Heinsaar “Kohtumine Taageperas“.	võõrandumine	<ul style="list-style-type: none"> • M. Heinsaare „Kohtumine Taageperas“ lugemine; • eri tüüpi küsimuste esitamine: fakti- e mälu küsimused, tõlgendusküsimused (vastus on üldistus ja järeldus), fantaasiaküsimused (nt tegelase tuleviku ennustus), väärtusküsimused (vastus on nt hinnang); • vestlus võõrandumise üle. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab sõnastada eri tüüpi küsimusi; • teab mõistet <i>võõrandumine</i>.

56. tund	<p>M. Heinsaar „Mis on elu mõte?“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: elu mõtte üle arutlemine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • M. Heinsaare „Mis on elu mõte?“ lugemine klassis; • vastamine härra Pauli küsimusele, mis on elu mõte; • väidete esitamine elu mõtte kohta, poolt ja vastu arutelu; • T. Önnepalu luuletuste lugemine elu peaaülesande kohta. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab tegelase iseloomustust kirjutada; • leiab teksti kesksed mõtted; • oskab tekstist lähtuvalt oma arvamust avaldada.
57. tund	<p>M. Heinsaar „Mis on elu mõte?“.</p>	kiri	<ul style="list-style-type: none"> • Kirja kirjutamine härra Paulile: soovitude andmine mõtestatud eluks. 	<p>Hinnatav õpitulemus: kiri (hindamiskriteeriumid: algtekstist lähtumine, põhjendatud soovitud, kirja vormistus).</p>
58. tund	<p>Tänapäeva eesti luule.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: luule emotsionaalsed ja esteetilised väärtused.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Doris Kareva, Karl-Martin Sinijärve, Jürgen Rooste, Contra, Mihkel Bravati, Indrek Hirve või Kauksi Ülle jt luuletuste lugemine; • rühmatöö: iga rühm valib välja ühe luuletuse, räägitakse kujutuspildist ja tundelamustest, põhjendatakse valikut. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab rääkida luuletuse lugemisel tekkinud kujutuspildist ja tundeelamusest.
59. tund	<p>Tänapäeva eesti luule.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: luule sotsiaalsed ja esteetilised väärtused.</p>	stiilikujund kõlakujund värsimõõt riimiskeem võrdlus ellips	<ul style="list-style-type: none"> • D. Kareva, J. Rooste, Contra, K.-M. Sinijärve, M. Bravati, I. Hirve jt luuletuste lugemine; • rühmatöö: aeg luules vms – iga rühm otsib kaks luuletust ajast ja võrdleb neid. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab luuletusi võrrelda: kujundid, meeleolu, sõnum, vorm, värsimõõt, sõnavara.

		inversioon		
60. tund	<p>Tänapäeva eesti luule.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: isiklik suhtumine luulesse, luule väärtustamine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • D. Kareva, J. Rooste, Contra, K.-M. Sinijärve, T. Önnepalu, M. Bravati, J. Tätte või I. Hirve jt luuletuste lugemine; • lemmikluuletuse valimine ja päheõppimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata, mis talle luule(tuse)s meeldib; • oskab luuletust ilmekalt peast ette kanda. <p>Hinnatav õpitulemus: luuletuse esitus.</p>
61. tund	<p>S. Henno „Ma olin siin“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: kurjuse teema kirjandusteoses.</p>	arvustus	<ul style="list-style-type: none"> • Teose „Ma olin siin“ katkendi lugemine ja käsitlemine; • teose arvustuste lugemine; • tsitaatide kommenteerimine: kurjuse teema, sotsiaalne kohanemine; • sündmuste eelloo kirjutamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet <i>arvustus</i>; • oskab kommenteerida tsitaate, lisades sobiva näite/mälestuse oma elust; • oskab kirjutada tekstile eellugu.
62. tund	<p>K. Reimus „Haldjatants“.</p> <p>LÕIMING Väärtused ja kõlblus: suhted perekonnas, noorte vahel, noorte ja täiskasvanute vahel, noorte suhtumine iseendasse.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Teose „Haldjatants“ läbilugemine ja lugejakaardi täitmine (kodus); • töö lugejakaardiga: probleemide väljatoomine (noored ja ühiskond, noored ja perekond, noored omavahel, noorte suhe iseendasse); • probleemküsimuste üle arutlemine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on koostanud loetud teose kohta nõuetekohase lugejakaardi; • oskab välja tuua teose probleemküsimusi ja nende üle arutleda. <p>Hinnatav õpitulemus: lugejakaardi täitmine.</p>
63. tund	<p>K. Reimus „Haldjatants“.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: suhted perekonnas, noorte vahel,</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Ühe tegelase eemaldamine teosest ja uue lõpu kirjutamine teosele; • ühisarutelu etteantud teemadel. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata väiteid õigeks või valeks, hinnangut põhjendada;

	noorte ja täiskasvanute vahel, noorte suhtumine iseendasse.			<ul style="list-style-type: none"> • oskab näha põhjus-tagajärg seoseid; • oskab näha tegelaskuju olulisust loo kulgemisel.
64. tund	K. Reimus „Haldjatants“.		<ul style="list-style-type: none"> • Mina-vormis loo kirjutamine „Kuidas möödus minu elu järgmise aasta jooksul“. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjutada ladusa jutustava teksti.
65. tund	Vabalt valitud teoste tutvustamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Õpilaste ettekanded vabalt valitud nooremate/tänapäeva autorite – soovitatavalt I. Hargla, D. Leesalu, A. Kivirähu, M. Heinsaare –teostest: sisu (nt tagakaane tekst), tegelaste, probleemi, sõnumi tutvustamine/reklaamimine. 	Hinnatavad õpitulemused: <ul style="list-style-type: none"> • kirjandusteost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
66. tund	Vabalt valitud teoste tutvustamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Õpilaste ettekanded vabalt valitud nooremate/tänapäeva autorite teostest: sisu (tagakaane tekst), tegelaste, probleemi ja sõnumi tutvustamine/reklaamimine). 	Hinnatavad õpitulemused: <ul style="list-style-type: none"> • kirjandusteost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
67. tund	M. Karusoo „HIV“. LÕIMING Tervis ja ohutus: HIV-teemalise teksti käsitus.	sõnum	<ul style="list-style-type: none"> • Merle Karusoo „HIV“ lugemine; • ajaleheartiklite pealkirjade kommenteerimine; • sõnumi kirjutamine põlvkonna-kaaslastele. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab näha ja sõnastada probleeme; • oskab probleemide üle arutleda, nende vastuseid otsida.
68. tund	Arutlev kirjand.	arutlev	<ul style="list-style-type: none"> • Noorte elust arutleva kirjandi 	Hinnatav õpitulemus:

	LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: kirjand noorte elu probleemidest, nende lahendamise võimalustest.	kirjand	kirjutamine.	arutlev kirjand.
69. tund	LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: noorte elu probleemid, nende lahendamise võimalused.		<ul style="list-style-type: none"> • Kordamine (nõuded kirjandile); • kirjandite analüüs. 	
70. tund	Kordamine.		<ul style="list-style-type: none"> • Kordamine, eksamiks valmistumine. 	